

המפתח לניצח... "קדושים תהיו"

"וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מַמְלַכַת כֹּהֲנִים וְגוֹי קָדוֹשׁ" (שמות יט ו')

"וְהִתְקַדַּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי" (ויקרא יא מד)

"דַּבֵּר אֶל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדוֹשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם" (ויקרא יט ב)

"וְהִתְקַדַּשְׁתֶּם וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים כִּי אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם" (ויקרא כ ז)

"וְהִיִּיתֶם לִי קְדוֹשִׁים כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' וְאַבְדַּל אֶתְכֶם מִן הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי" (ויקרא כ כו)

"לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֵת כָּל מִצְוֹתַי וְהִיִּיתֶם קְדוֹשִׁים לֹאֲלֹהֵיכֶם" (במדבר ט"ו מ)

"כִּי עַם קָדוֹשׁ אַתָּה לַה' אֱלֹהֶיךָ וּבָךְ בָּחַר ה' לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה" (דברים יד ב)

"כִּי ה' אֱלֹהֶיךָ מִתְהַלֵּךְ בְּקֶרֶב מַחֲנֶךָ לְהַצִּילֲךָ וּלְתֵת אִיְּבֶיךָ לְפָנֶיךָ וְהָיָה מַחֲנֶיךָ קָדוֹשׁ וְלֹא יֵרָאֶה בָּךְ עֲרוֹת דָּבָר וּשְׁבַ מֵאַחֲרֶיךָ" (דברים כג טו)

"וּלְתַתֶּךָ עֲלִיוֹן עַל כָּל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עָשָׂה לְתַהַלְלָהּ וּלְשֵׁם וּלְתַפָּאֶרֶת וּלְהִיתֶךָ עִם

קָדֹשׁ לַה' אֱלֹהֶיךָ כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר" (דברים כו יט)

"יִקְיָמָךָ ה' לֹו לְעַם קָדוֹשׁ כְּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לָךְ כִּי תִשְׁמַר אֵת

מִצְוֹת ה' אֱלֹהֶיךָ וְהִלַּכְתָּ בְּדַרְכָּיו" (דברים כח ט)

"וַיִּזְדוּ שָׁמַיִם פְּלֹאֶךָ ה' אֵף אֲמוֹנָתְךָ בִּקְהָל קְדוֹשִׁים" (תהילים פט ו)

"תַּחֲלֵת חֲכָמָה יֵרָאֵת ה' וְדַעַת קְדוֹשִׁים בִּינָה"

(משלי ט י)

"קול הצניעות"

מוקד חלוקה של עלונים ודיסקים
לחיזוק היהדות והקדושה

קטלוג עלונים ודיסקים לחיזוק היהדות והקדושה

עלונים:

1. ואהבת לרעך כמוך
ביאור חלקי האהבה
ומעלותיה

2. קדושת העיניים
לקט מאמרי חז"ל ועצות
מועילות לשמירת העיניים

3. שמירת הלשון
תקציר מסכם להלכות
שמירת הלשון

4. דיני יחוד
כללי ופרטי האסור
והמוותר בהלכות יחוד

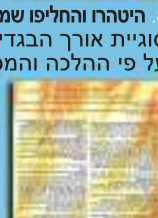
5. בזכות שלא שינו לבוש
הלכות צניעות לכל חלקי
הלבוש

6. החיים והמות ביד הלשון
הלכות והשקפה בענייני
צינויות הדיבור

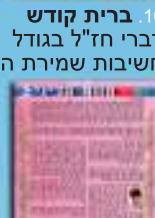
7. על הפנים
איפור האשה בהלכה
ובאגדה

8. היטרו והחליפו שמלותיכם
סוגיית אורך הבגדים
על פי ההלכה והמסורת

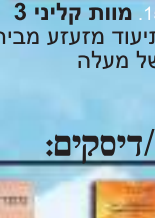
9. ותחת חגורה נקפה
מקורות ומעשים בחומרת
הידוק הבגדים בחגורה

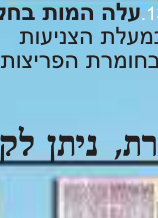
10. ברית קודש
דברי חז"ל בגודל
חשיבות שמירת הברית

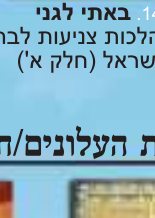
11. ותכס בצעיף
דברי חז"ל והקדמונים
במעלת הלבוש היהודי
הקדוש

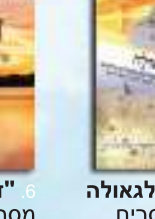
12. כנס "דעת תורה"
כנס בני תורה לחיזוק
לימוד סוגיות הצניעות
מהש"ס

13. עלה המות בחלוננו
במעלת הצניעות
ובחומרת הפריצות

14. באתי לגני
הלכות צניעות לבת
ישראל (חלק א')

15. מוות קליני 3
תיעוד מזעזע מבית דין
של מעלה

16. מופתים מכוחה של צניעות
כולל מכתבה האחרון של רויטל

בנוסף לעלונים הנ"ל המופיעים בחוברת, ניתן לקבל את העלונים/חוברות/דיסקים:

1. מוות קליני 1 - הסוף
סיפורו של ר' משה לוי
מצפת.

2. מוות קליני 2
סיפורו של האשה
הירושלמית.

3. צניעות האשה
עפ"י פנימיות התורה
מאת הרב י' פיש,
מחבר הספרים 'סוד
החשמל' (מיועד
לזוגות נשואים בלבד)

4. האמת האלוהית
על הפאה הנכרית
תקציר הלימוד העיוני
בסוגיה

5. מגלות לגאולה
חוברת מסרים
אחרונים מבחורים
מיוחדים

6. "דניאל"
מסרים מעולם האמת
(ספר)

7. "אני ה' רופאך"
השקפה והלכה
בעניין הליכה לרופא.

דיסקים:

1. זכו שכינה ביניהם
דרך התורה לשלום
בית, הרב א. ארבל
שליט"א

2. קדושים תהיו
במעלת שמירת
הקדושה, הרב א.
ארבל שליט"א

3. עולם של הסתר
סיפור המרגש של
הצדיקה הירושלמית.
דיסק צפיה לנשים במחשב

4. קול דממה דקה
מסרים מעולם האמת.
(דיסק שמע MP3)

לזיכוי הרבים, ניתן לקבל חינם את העלונים בדואר

פרטים בטל': 0527-120-948
ירושלים, טל': 0527-652-509
בני ברק, טל': 03-677-5298
אלעד, טל': 03-916-0054
(לא לעד-ניתן להתקשר עד 19:00)

ניתן לצלם ולהעתיק לזיכוי הרבים

"כל אוצרות העולם הזה אינם שווים למצוות זיכוי הרבים" (מין רבי ישראל סלנטר זצוק"ל)
בואו עזרו לנו לזכות את הרבים ולהביא את הגאולה ברחמים

אליך יהודי/ה יקרה הירא לדבר ה'

כולנו מבינים ורואים שאנו נמצאים בתקופה הרת גורל, בעצומם של ימי עקבתא דמשיחא, ערב הגאולה, מוקפים צרות וסכנות ברוחניות ובגשמיות, ההולכים ומתחזקים ואין איתנו היודע מה ילד יום ומול איזה נסיון נצטרך לעמוד מחר. מחד-גיסא כל כלי התקשורת מדברים על סכנת מלחמה עולמית שלישית הנראית באופק, וגם כאן בארץ אנו מוקפים אויבים מבית ומבחוץ, ערבים צמאי דם המחכים לקום נגדנו. ומאידך גיסא סכנה גדולה יותר היא המלחמה הרוחנית, המאיימת עלינו להרחיקנו מבוראנו, מתורתו וממצוותיו. העולם מוצף בדעות כוזבות ומשובשות וברשעים המורידים את בני האדם לשפל המדרגה שלא היתה כמוה, האמת מושפלת עד עפר, והעולם התדרדר ל-50 שערי טומאה רח"ל.

כל הגדרות נפרצו ואפילו חלק מהחרדים מושפעים לרעה, וניכרת התדרדרות ופריצת גדר גם אצל בנות ישראל הכשרות רח"ל בפרט בקדושה ובצניעות, וזה מביא לירידה בשמירה עלינו, לאסונות ומחלות כידוע ואין איתנו יודע עד מתי.

הקב"ה מצווה אותנו "קדושים תהיו" ויסוד הקדושה היא הצניעות, ואזהרה נוראה בצידה שאם לא נקדש עצמנו אז "ושב מאחריך" ח"ו, תיפסק השמירה מעלינו ונהיה ח"ו כהפקר, ככבשה בין שבעים זאבים.

ובת קול יוצאת ומכרזת: מי לה' אלי, מי לה' אלי, מי לה' אלי! מי יהיה נאמן לה' בעת הזאת, לתורתו ולמצוותיו, יקום ויעשה מעשה, יקרא בשם ה', ויפיץ את רצון ה', את האמת כנגד השקר הסובב אותנו. מי יהיה נכלל בין מזכי הרבים המסייעים לעם ישראל ללכת בדרך ה', ובזה יקנה את עולמו ויציל את משפחתו מהסכנות המצויות והאורבות לפתחנו. ומאחר וכל יסוד היהדות עומד על קדושה וצניעות הרי שבלי ספק מי ששותף בחיזוק הקדושה בעם ישראל עליו נאמרו דבריו של אחד מגדולי צפת בזמן האר"י הקדוש הרב משה בן יהודה בספרו 'סדר היום' - **"ואלו המחזיקים בדת להקימה ולהרימה, הם הנקראים עמודי שמים והם מצוקי ארץ והם מעמידים את כל העולם כולו, ויש להם זכות כמשה רבינו ע"ה בדורו, אשר זכה וזיכה את הרבים והם המוציאים יקר מזולל ויש מאין, והם שותפים לבורא יתברך בבריאת העולם ובהעמדתו"**.

עם ישראל ערבים זה לזה, על כן כל יהודי בדור הזה חייב לעשות השתדלות בעזרת ה' להעלות את הקדושה (לחזק את הצניעות החל מדוגמא אישית, חינוך המשפחה, מניעת השפעות הרחוב, וכלה בסובבים אותו) ואת האמונה והביטחון בקב"ה, כי זה הבסיס של היהדות, וזה המפתח לגאולה.

וכיום כל יהודי פשוט החפץ לרומם כבוד שמים, וכואב את ירידת הקדושה והצניעות בעם ישראל, יכול לזכות במעלה גדולה ועצומה זו של זיכוי הרבים (ראה מקורות מעבר לדף), ע"י חלוקת העלונים העוסקים במעלת הקדושה והצניעות, ומכילים את זעקתם של הצדיקים גדולי הדורות, ובזכות זה מחשיבים לו בשמים כאילו הוא עצמו אמר את הדברים.

שמחים אנו להציע בפניכם זכות נצח - להיות שותפים איתנו בזיכוי הרבים ולהיות שותפים בהפצת עלונים שונים שנכתבו ע"י ת"ח יראי ה' במטרה לחזק את היהדות והקדושה מפני ההשפעות הזרות המאיימות על המחנה הקדוש של עם ישראל. רבים התחזקו מהעלונים הנ"ל, ואנו מבקשים מכם להצטרף (ללא כל תשלום) ולהיות שותפים בזיכוי הרבים, להפיץ את העלונים בבתי כנסת, בתי מדרש, מקוואות, מוסדות חינוך וכו'. ובכך נזכה יחד להביא את הגאולה ואת משיח צדקנו בחדש ובחמשים במהרה בימינו אמן.

לזיכוי הרבים ניתן לקבל ללא תשלום עלונים ודיסקים לחיזוק היהדות והקדושה.
פרטים בטלפונים: 0527-7120-948, 0527-652-509, 0527-147-104, 0527-663-119

"לא תשנא את אחיך בלבבך הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא" (ויקרא י"ט, י"ז) הוזהרנו בזה שלא נשא חטא בחטא חברינו בהמנענו מהוכיח אותם. ואם איש אחד יחטא, כל העדה יענשו עליו אם לא יוכיחוהו בשבט מוסרם. (שערי תשובה, שער שלישי, אות ע"ב)

•
"בעניין היצר, מלפנים היה די במה שייחד הקב"ה אנשים מיוחדים בכל דור שבכוח דבריהם הקדושים היו מכבים אש היצר. והיום שבעוונותינו הרבים הדליקה מצויה מאוד, צריך להימצא בכל עיר מתנדבים לזה."
(מנן החפץ חיים זצוק"ל בספרו חומת הדת)

•
"אין ערך למצוה שעושה אדם לעצמו לבד, אפילו שתהיה רבה, למצוה שתמשך ממנה זכות לרבים, אפילו שתהיה קטנה." (ספר המידות)

•
"בעלי התורה, היראים והחרדים לדבר ה' וחלים ומזדעזעים מפני כבודו ויתברך, מוטל עליהם להשגיח על עובדי רצונו ולהדריכם בדרך הישר, ומבואר בזוהר, דאין ערך ושיעור לגודל שכר האדם המזכה נפשות ומקרבן לעבודתו ויתברך, כי הכרוז יוצא בקול גדול ואומר: מי הוא זה, שבורא נפשות ומזכה לחוטאים? ההוא שכתר מלכות על ראשו וראוי לעלות עכשו לפני המלך. אשרי לו ואשרי חלקו, והקב"ה שמח בשבילו, ושמחה גדולה וחדוה למעלה, והממונה מעמיד צורתו לפני הקב"ה, ומוסרים בידו שבעים מפתחות של אוצרות המלך, והקב"ה מברך לאותה צורה בכל הברכות שברך לאברהם שהיה מגייר גרים ומקרבן תחת כנפי השכינה, ואז הקב"ה רומז לעליונים ומלאכים נוטלים אותה צורה לע' עולמות גנוזים, שאין שום אדם זוכה להם, רק מי שמזכה חוטאים. ואילו היו יודעים בני אדם מעלה זו, היו רודפים אחרי פעולה זו, והיא מצוה יותר ממי שעושה צדקה עם עניים, כי ע"י הצדקה זוכה להרבה טובות והרבה שלמות, אבל מי שמזכה חוטאים הוא מושלם ביותר, ועושה ע"י זה שיתעלה הקב"ה על כסא כבודו, ובפעולתו מתנשא ומתרו"ם כסא מלכותו ית'. אשרי לו ואשרי חלקו."
(מהספר "אור הישר" למהר"ם פאפירוש זצוק"ל)

•
"המזכה אחרים הוא עצמו מתעלה ומתקדש מאד."
(מנן הגר"י קנייבסקי הסטייפלר זצוק"ל בספרו "לקט לבן תורה")

•
"בתקופה שעם ישראל נוטש את התורה ושוכח את א-לוהיו, הרי האחריות לגורלו של כלל ישראל מחייבת כל יחיד ויחיד, מאותו מיעוט היודע את האמת, ליטול חלק במאמץ להחזיר את את עם ישראל לדרך האמת. חייבים להשתדל למצוא דרך כיצד להגיע אל הציבור הטועה, ולהשפיע עליו לחזור לדרך הישר." (מנן הרב ש"ך זצוק"ל)

"...ומצדיקי הרבים פְּכוּכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד" (דניאל י"ב, ג')
"מי שהוא עמל במעשה לזכות את הרבים, למשוך את לבבם לעבודת ה', זהו קידוש ה' גמור. כשם שעוון חילול ה' הוא גדול מכל העוונות, כן לעומת זה המצוה של קידוש ה', הוא גדול מכל המצוות ושכר המצווה של קידוש ה' עולה למעלה על כל שכר המצוות. אין האדם בטוח בשכר המצוות כי יהיה שמור לו השכר לעולם הבא, כי אולי יקבל שכרם בעולם הזה, לא כן שכר מצדיקי הרבים שהוא קידוש ה', אין כוח העולם הזה לנכות את השכר, ובהכרח יהיה שמור בעדו השכר לעולם הבא, וזהו פרוש הכתוב **"ומצדיקי הרבים פְּכוּכָבִים לְעוֹלָם וָעֶד"**. (רבי בלאזער זצ"ל - ספר כוכבי אור).

•
"כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו."
(משנה, מסכת אבות ה', י"ח)

•
"תניא רבי אומר איזו דרך ישרה שיבור לו האדם יאהב את התוכחות שכל זמן שתוכחות בעולם נחת רוח באה לעולם טובה וברכה באין לעולם ורעה מסתלקת מן העולם שנאמר: **"וְלִמּוּכִיחִים יִנָּעַם וְעֲלֵיהֶם תָּבוֹא בְּרַכַּת טוֹב"** (משלי כ"ד, כ"ה) **"אמר רבי שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן כל המוכיח את חברו לשם שמים זוכה לחלקו של הקב"ה... ולא עוד אלא שמושכין עליו חוט של חסד"**.
(תלמוד בבלי מסכת תמיד דף כח)

•
"מִפְּרִי פִי אִישׁ יִשְׁפַּע טוֹב וְגִמּוּל יְדֵי אָדָם יָשִׁיב לוֹ" (משלי י"ג, י"ד) **"ואומר - שלעולם יראה אדם להוכיח את חברו על דבר שעושה לא טוב, אף שאינו יודע אם ישמע לו או לאו. כי אם ישמע לו ויטיב עם מעשיו, אז כל המצוות שיעשה הם על ידו, ויטול שכר כולם, כאילו הוא עשה, כמו העושה בעצמו. ואם לא ישמע לו, מכל מקום הוא עושה מה שמוטל עליו ונוטל שכרו על זה. ועוד: דאיתא בכתבי האר"י ז"ל, שאם אדם מוכיח לרשע והרשע אינו שומע לו, הוא נוטל כל הטוב שברשע, והרשע נוטל ההיפך שיש לצדיק. והא בסוד זוכה נוטל חלקו וחלק חברו בגן עדן, והרשע נוטל חלקו בגיהנם"**
(באור הגר"א)

•
"הוא ידוע שבעת שקבלנו את התורה מה' לא על עצמנו בלבד קיבל כל אחד לקיים, כי אם כל מה שיהיה ביכולתו לחזק אצל שאר בני ישראל, גם כן התחייב כל אחד, ונעשים כולנו ערבים זה לזה, דאם יחסר לחבירו איזה מצוה, כאילו חסר לו, דאם לא יפרישו מהאיסור במקום שיש ביכולתו, יענש גם הוא, צריך האדם שידע דאם יכול למנוע את חברו מאיזה עון ע"י הוכחה וכדומה, והוא מתעצל מזה, הוא יתפס לעתיד לבוא באותו עון, וכל שכן אם יגיע הדבר לידי חייבי כריתות ומיתות בית דין, אוי ואבוי יהיה כי יפקוד ה' יתברך העון על כולנו..." (החפץ חיים בספרו חזקת הדת)

•
"כל אוצרות העולם הזה אינם שווים למצוות זיכוי הרבים."
(מנן רבי ישראל סלנטר זצוק"ל)

וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹת אֲנִי ה'

(ויקרא יט טז)

מעלה רביעית - לעשות לפנים משורת הדין כאשר אינו מפסיד כלום
גם אם לפי הדין מגיע לך, וזה כעת שלך, אם הצד השני תובע ומבקש, ואתה יכול לוותר כי אין לך בזה שום הפסד או נזק, ראוי לך לעשות כן, וזה נקרא בלשון חז"ל הקדושים "לפנים משורת הדין". לא חרבה ירושלים אלא בגלל שהעמידו דבריהם על דין תורה ולא עשו לפנים משורת הדין (ב"מ ל:). פשרה עדיף (סנהדרין ו). ולמה? כי מאוד קשה לכוון לאמת. כאשר יש ריב ומדון בין תובע לנתבע וכל אחד מרבה בראיות ועדויות וכיו"ב, פשרה עם שני הצדדים פותרת כל הבעיות – אל תלחם על דבר שלא השקעת בו אם לצד השני יש צער גדול, ותזהר מלצער. העושה לפנים משורת הדין, הרי זה נחשב כהקרבת קורבן ואשרי לו, והעושה כן, גם בשמים יעשו לו כן, מידה כנגד מידה (סנהדרין צ), לקיים – מש ששנוא עליך אל תעשה לחברך.

המעלה החמישית - לעשות לפנים משורת הדין גם כאשר מפסיד ממון
כאשר יש תובע ונתבע, והתובע יצא זכאי בדין תורה והנתבע חייב לשלם, עם כל זה הדין מבקש מהנתבע למחול לגמרי על הכסף ולעשות לפנים משורת הדין, כי התובע עשיר או מבוסס היטב וסכום זה לא מפריע לו. ומאידך הנתבע בעל חוב גדול ולהוצאות שבת קודש אין לו כסף. ויש מצוה על התובע לעשות לפנים משורת הדין ולוותר.

בגמרא מסכת ב"מ פג. מסופר על רבא בר בר חנא שהסבילים העבירו לו חבית יין ונשברה. פסק רב שישלם להם את שכרם, אף שמהדין לא מגיע להם, וגם הפסיד חבית יין. יש פסוק בספר משלי (פרק ב', כ) "למען תלך בדרך טובים ויפירות צדיקים תשמר"; כלומר תהיה טוב ותהיה צדיק ותוותר על מה שמגיע לך ועל הוצאות שהוצאת, כאשר באפשרותך לנהוג כך. והדברים נוראים – ולמה לא הובא הפסוק "ועשית הישר והטוב"? כי כאן מדובר במצב של הפסד כספי ממש וצריך פסוק מיוחד לכך (בבא קמא דף ק. בתד"ה לפנים משורת הדין).

ועוד איתא בגמרא (סנהדרין ו:). ויהי דוד עושה משפט וצדקה, והלא כל מקום שיש משפט אין צדקה. אלא איזהו משפט שיש בו צדקה? דן את הדין, זיכה את הזכאי, וחייב את החייב, וראה שנתחייב עני ממון ושילם לו מתוך ביתו, זה משפט וצדקה, משפט לזה וצדקה לזה, משפט לזה שהחזיר לו ממון וצדקה לזה ששילם לו מתוך ביתו.

ומכאן שאסור להיות קמצן, ואם יש לו עין טובה ואפשרות כספית ומוותר על חובו ולא פונה לדון תורה, אשריו ואשרי חלקו ויקבל מהשמים מנה אפיים (רבינו החפץ חיים זיע"א).

אנשים באים לבקש צדקה, גם אם על פי הדין אפשר לדחותם, אל תעשה כן, וגם במקום הפסד, תן להם שקל, או חצי שקל, או מטבע מסוים, כל אחד לפי כוחו. בשמים רואים את זה בעין טובה – צדיק טוב, זה צדיק שהוא אחד לשמים וטוב לבדיות (קידושין מ). וכשתמנהגך כך, מסלק מעצמו צרות ויסורים אחרים, בזכות הקושי והמסירות במצוה זו.

מעלה שישית - נושא בעול עם חבריו

מעלה זו כתובה במשנה במסכת אבות (פרק ו). והכוונה, כאשר חבר סובל ומצטער, אם זה חולי, או שלום בית או קושי בפרנסה, ולא בא אליך לבקש עזרה, יש לפנות אליו ולנסות לעזור ולסייע, לתמוך ולחזק ולתרום – כל שאפשר לו לבקש רחמים על חברו ואינו מבקש נקרא חוטא (ברכות יב). לא תעמוד על דם רך (פרשת קדושים) כאשר בידך להציל. רבי מאיר הסכים שאותה אשה תירק בפניו שבע פעמים, כדי לעשות שלום בין איש לאשתו (ירושלמי פ"ק דסוטה ה"ה). למה מתו אלימלך, מחלון וכליון כשהיה רעב בארץ ישראל? כי היה להם לבקש רחמים על דורם ולא ביקשו (ב"ב צא:). מי שיכול לומר מלה טובה ולא אומר, נענש כדון לשון הרע. נורא ואיום. מעשה בצדיק אחד שבכל פעם שהיה שומע אמבולנס בכביש עם אזעקה, היה שם מוטב לרפואתו אף שלא נדרש – זו הנהגה של הש"ת כמו שאומר ישעיה הנביא (בפרק סה) "נדרשתי ללוא שאלו, נמצאתי ללא בקשני, אֲמַרְתִּי הִנְנִי, כלומר הקב"ה מעורר וממציא עצמו לטובת עם ישראל – יהודי צריך להגיע לדרגה שלא יכול לראות עוול. ויש לעשות הנהגה זו בעדינות, בצניעות ובזהירות, שלא ירגיש המקבל שהוא נזקק או מסכן ח"ו.

מעלה שביעית - מעביר על מידותיו

מעלה זו מעלה ז' היא הנהגה מעולה מאד, כי עד עכשיו למדנו מעלות לעזור ולסייע וכעת להיפך, פגעו בו וציערו אותו והוא מוחל לכולם, ומידה כנגד מידה, גם מהשמים מוחלים לו "על כל פשעיו". כל המעביר על מידותיו, מעבירין לו על כל פשעיו (ר"ה יז), ופרש"י אינו מדקדק למדוד מידה למצערם אותו ומניח מידותיו והולך לו. כלומר מוחל וסולח גם לפוגעים ומעליבים אותו, פגיעה בגוף, בנפש, בממון ואומר על הכל בידל ויעבור. זו העבודה הגדולה של בעל מידות (בן יהוידע קידושין מא.) – והלכת בדרכיו, להיות דומה להש"ת (החינוך מצוה תריא) – זוכה למחילת עוונות לגמרי על כל פשעיו, נעשה דומה לצדיק גמור.

מעלה שמינית - לא תטור – לא לשמור בלב – לשכוח לגמרי

מעלה שמינית, גם לאחר שמוחל וסולח ומעביר על מידותיו, עדיין בשמים דורשים ממנו לא לשמור בלב, כלומר לשכוח לגמרי מה שעשו לו. ויש כאן לאו מהתורה "לא תטור", נכון שזה כלול במצוות ואהבת לרעך כמון, המעלה השלישית, אבל מאחר שזה חיוב נורא ואיום לקיים כאן מצות והתעלמת ומצות שכחה, ואם זוכר בליבו, עובר בלאו זה (החינוך מצוה רמב), נמצא שצריך לדקדק בזה מאוד. נמצא איפה כי לאחר שמחל וסולח לו, מצוה היא לשכוח את הדבר מליבו לגמרי וע"י כך זוכה לישועות גדולות.

בגלל שנאת חינוס נחרב בית המקדש

פְּדִיאִיתָ בְּזוֹהָר רֵישׁ פְּרָשֶׁת תְּצַוָּה (ויקרא י"ט) לא תִשְׁנֶא אֶת אֲחִיךָ בְּלִבְּךָ וְהָיָה שׁוֹרֵשׁ כָּל הָרָעוֹת. רָאָה מֶה שֶׁגִּרְמָה שְׁנָאֵת יוֹסֵף לְאֲחִיו וְעַל שְׁנָאֵת חֲנָם אָנוּ בְּגִלוֹת הָאָרֶץ הַזֶּה מִכָּל הַגְּלוּיֹת שֶׁהָיוּ בְּסִבַּת עֲבוֹדָה זָרָה גָּלוּי עֲרִיּוֹת וְשִׁפְכוֹת דָּמִים בְּבֵית רֵאשׁוֹן.

הגאולה ע"י אהבת ישראל - וכיוצא בזה כתב הרב הצדיק, רבי יחיאל מאיר מדורביטש, זצ"ל: "ארץ ישראל חרבה בגלל שנאת חינוס, ותיקונה - אהבת חינוס" (רבבות אפרים חלק ג', עמוד י"ז).

יְכַשֵּׁם שְׁוֹאֲהֶבֶת לְרֵעֶךָ כְּמוֹן כּוֹלֵל קִיּוֹם כָּל הַתּוֹרָה כֵּן הַשְׁנָאָה לְהֶפֶךְ, לְעֵבֹר עַל כָּל הַתּוֹרָה. (מספר חרדים דף ע"א)

נלקט ונערך מתוך הקונטרס "אהבת ישראל" מאת הרב חיים רבי שליט"א

מעלה ראשונה - אהבת השם יתברך

"וְאַהֲבַת אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְּךָ וּבְכָל נַפְשְׁךָ וּבְכָל מְאֹדְךָ" (פרשת ואתחנן). הסיבות לאהבת הש"ת – א) כי הוא המשפיע ונותן לנו כל צרכנו ב' כי השי"ת אוהב אותנו יותר מכולם ויודע מה טוב עבורנו. ג) הוא המושלם. ואין השלמות אלא לו לבדו יתברך ד) ועל הכל סיבה חזקה ביותר לאהבת השי"ת כי זה השי"ת ואין כמוהו ואין דומה לו. "אִתָּה הָרָאָה לְדַעַת כִּי ה' הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְּבֹדוֹ" (דברים ד' ל"ה)

ואהבת לרעך כמון, כלומר לאהוב את השי"ת שנקרא רעך (רש"י שבת לא). מי שזכה לאהבת הש"ת באמת, גם בשמים אוהבים אותו, כי כל מידותיו של הקב"ה מידה כנגד מידה (סנהדרין צ).

מעלה שניה - לאהוב את עצמך ובני ביתך

וחי אחיך עמך, חייד קודמין (ב"מ סב). "וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֵׁיכֶם" (דברים ל טו). לאכול את המועיל ולא את הערב (אור לציון, מוסר). לדאוג לעצמו תמיד, לשבח את עצמו לפעמים, כדי שלא יתייאש ולא יכנס לדיכאון. להינצל מחבלי משיח, יעסוק בתורה וגמ"ח (סנהדרין צח:) ומהרש"א שם הוסיף יקפיד על ג' סעודות בשבת. לאהוב את עצמך כלומר לאהוב לקיים מצוות. ללמוד כל סימן קטן ביורה דעה כדי לדעת מה מסוכן, וכיצד לזהר.

אשתו כגופו (ברכות כד), ומכאן שצריך לאהוב את אשתו כמו שאוהב את עצמו וכמו שאוהב את עצמו בלי סיבה, כי זה הוא עצמו, כך צריכה להיות אהבה לאשתו. ולא בגלל שהיא טובה ועושה וכו', אלא בגלל שהיא אשתו. ומפורש בגמרא (יבמות סב:) **אוהבה כגופו**. וכלשון המסילת ישרים (פרק יא) כמון ממש. ע"ש. וכמו שדוחה דברים אחרים לטובת עצמו כן לטובת אשתו, כי יהיה להם בזה ישוב הדעת וחיים טובים. וכמו כן ירעיף האדם אהבה על ילדיו ולא יטיל את חיתתו בביתו, וגם אם צריך לגעור בהם ולהוכיחם, יאמר זאת בנחת וברוגע, ויקיים את דברי רבותינו ז"ל "לעולם תהא שמאל דוחה וימין מקרבת" ועל כל גערה יתן מלא חופניים אהבה ומחמאות ויזכור שילדיו אינם רכושו הפרטי אלא חלק אלוה ממעל שהופקד בידיו, וכמו שנפסק בהלכות יום טוב (סימן תקט) חייב האדם להיות שמח וטוב לב במועד, הוא ואשתו ובניו וכל הנלווים אליו. כיצד משמח? לקטנים קונה ממתקים וכו' ולנשים קונה בגדים או תכשיטים וכו' כפי יכולתו.

אל תחנותו ערבות לעולם. וכבר אמר החכם מכל אדם בספר משלי (פרק ה') "בְּנִי אִם עֲרַבְתָּ לְרֵעֶךָ תִּקְעֶנָּה לִיף פִּיךָ: נִקְשֶׁת בְּאֲמָרֵי פִיךָ נִלְכְּדָת בְּאֲמָרֵי פִיךָ: וּמִפֶּרֶשׁ שֵׁם בְּמִצְוֹת דָּוִד – אִם עֲרַבְתָּ מִמּוֹן בִּשְׁבִיל אַחֵר, הִנֵּה דַע שְׁבָאֵת לְמוֹקֵשׁ וּנְלַכְדָת בָּהּ. וְכוּתב הַרְמֵם" בהלכות דעות (סוף פרק ה) כי מיסודות האמונה שלא להאמין לאנשים עד שתעשה שבע חקירות ושבע בדיקות.

מעלה שלישית - ואהבת לרעך כמון

פסוק מפורש בתורה וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹן אֲנִי ה': (ויקרא יט טז) כלומר חוק של התורה, כך ציוה ה' יתברך. פירוש, לכבד, להעניק, לעזור, לתת, לומר מלה טובה (רמב"ן עה"ת פרשת קדושים), לדון לכף זכות. כתוב בזהר הקדוש: כשם שאדם עתיד ליתן דין וחשבון על דברים שאסור היה לו לומר ואמר, כך עתיד ליתן דין על דברים שהיה צריך לומר ולא אמר (כגון עידוד, מחמאות, דברי חיזוק וכו').

רבי עקיבא אומר: ואהבת לרעך כמון, זה כלל גדול בתורה (ירושלמי נדרים פ"ט ה"ד). ואהבת לרעך כמון, כמון ממש (מסילת ישרים פ"א). כל יהודי דומה לספר תורה (שבת קה:). **המרים יד על יהודי נקרא רשע** (סנהדרין נח:). כשאין אהבה ואחווה בין אדם לחבירו, מתים קודם זמנם (זוה"ק כי תשא קצ). הצדיק מברדיצ'וב זיע"א כתב להתפלל על אהבת החברים – אהבת כלל ישראל, כולל ספרדים, סנקזים, תימנים, מרוקאים, פרסים, אתיופים, גרוזינים, וכל העדות כולם, וכן הדרכים בעבודת ה': לאהוב ולכבד כל יהודי לא רק כשהוא עשיר, מכובד, עדין, בן של רב גדול וכיוצ"ב, אלא את כולם – לאהוב גם מי שהשקפתו שונה משלך, וכמובן לא לפגוע ביהודי בשום דרך. כאשר אשה הולכת עם לבוש לא צנוע, היא פוגעת ומכשילה את הרבים ב"וְלֹא תִתְּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אֲתֶם זִגִּים אַחֲרֵיהֶם" (במדבר טו לט), לכן נשים צריכות ללכת עם בגדים ארוכים ורחבים, לכסות את ראשן עם מטפחת צנועה על מנת שלא למשוך תשומת לב ולהכשיל את הרבים.

המעלה השלישית - אל תצער אנשים

הרמב"ם בהלכות דעות פ"ה מביא הנהגה של בן תורה "ולא יצר לאדם לעולם בחייו", כלומר גם אם אתה צודק, אל תזיק, אל תקלל, אל תבייש, אל תקפיד, אל תהיה ברוגז, להשתדל מאוד שלא יצא ממך תקלה לשום אדם בעולם. גם בשב ואל תעשה תזהר - אל תצא מהשיעור באופן שמפריע לחכם או לדרשן. אל תדבר בשיעור, זה מצער את החכם והדרשן.

בתלמוד ירושלמי, תחילת פרק ראשון מסכת דמאי הלכה ג', כתוב שרבי פנחס בן יואיך עבר בנהר שנפתח לקראתו ואמר לתלמידים מי שלא ציער מעולם ירודי, יכול לעבור אחריו. ועוד כתוב כל שחברו נענש על ידו, אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה (שבת קמט:).

בני אהרון נדב ואביהוא מתו בגלל שלא נשאו נשים, הכוונה שציערו את הבנות שחיכו והמתינו להם שאולי ינשאו להם, והצטערו. נורא ואיום (מדרש רבה, פרשת אחרי מות).

מי שציער שכר שריר הרי הוא בסכנת חיים, מפני שציערו (זה"ק קדושים פה, א). רב רחומי היה טרוד בלימוד ושכח לחזור הבית ואשתו בכתה ומיד מת, אף שציערה בלי כוונה (כתובות סב:). **לא יזמין עצמו לביתם של אחרים אם זה מכביד עליהם, ולא יזמין אורחים אם הדבר מכביד על בני ביתו.** כאשר צריך להוכיח - **להוכיח בעדינות** ובפרט לבני הבית, ויזהר מן הכעס והרגוז. יאמר את התוכחה בנחת וברוגז ובכך יתקלו דבריו באהבה בשמחה, ויהיה רצוי לבני ביתו ולסובבים אותו.

לענות לטלפון בזריזות, וכשלא רוצים לענות, לכבות את המכשיר ולא לגרום צער ועיכובים. לא להפעיל מזגן כשזה מפריע לשכן, העבר המנוע למקום אחר ותקבל מהש"ת שכר גדול שלא ציערת את השכנים. המכה את חברו נקרא רשע, והוא בחרם ולא מצטרף למנין (ח"מ ר"ס תכ), וכן המכה את אשתו, חייב חרם ומלקות וצריך להשיבוע שיפסיק לעשות כן (אבה"ע ר"ס קנד, ג). יזהר באונאת אשתו, מתוך שדמעתה מצויה, אונאתה קרובה, ופרש"י פורענות ממחרת לבוא (ב"מ נט:).

תמיד צריכים לנהוג בצניעות במחשבות, בדיבור ובמעשים. לדוגמה אדם צריך לקנות מכונית, שיקנה מכונית המתאימה לצרכיו ולא מכונית מפוארת המוציאה לאנשים את העיניים. כמו כן הלבוש צריך להיות צנוע מאותה סיבה, גם אצל גברים ועל אחת כמה וכמה אצל נשים.

בוא וראה כמה צער וסבל נגרם בגלל חוסר צניעות כאשר אשה הולכת ברחוב עם לבוש שאינו צנוע: (א) אנשים נשואים המסתכלים בה צריכים להילחם עם יצרם, ואם חלילה נכשלים, הדבר גורם להם אח"כ שלא ישמחו בשלהם ונפגע שלום הבית שלהם. (ב) בחורים רווקים וגרושים סובלים מאד מנסיונות אלה ונופלים לדברים חמורים עקב כך. (ג) נשים אחרות הרואות אותה ונכנס בהן קנאה ורצון להתקטש כמותן.

הרי התורה מלמדת אותנו שטבעו של האדם לחמוד "לא תחמד בית רֵעֶךָ, לא תחמד אִשֶּׁת רֵעֶךָ..." (שמות כ יד) ולכן הזהירה אותנו התורה על זה. וכן טבעו של האדם לקנא "בכל אדם מתקנא חוץ מבנו ותלמידו" (סנהדרין קה:), על כן כל אדם צריך לעשות השתדלות ומאמץ שבני ביתו לא יכשילו אחרים בקנאה ובאיסור "לא תחמד", והרבה צדיקים אמרו שכל האסונות נגרמים בגלל חוסר צניעות. ומי שלא מצער אנשים ימצא חיים ברכה וכבוד (החינוך מצוה שלח).

המעלה העשירית - מצער ומאשים עצמו כדי להציל אחרים

"וידע אני כי בְּשָׁלִי הסער הגדול הָיָה עֲלֵיכֶם:" (יונה א'), אניה בלב ים וכולם בסכנה. והנביא יונה אומר שזה בעוון שלו. אף שיש באניה הרבה אנשים מאומות העולם עכ"ז תולה האשמה בעצמו. מסופר בגמרא (סנהדרין יא.) שבשיעור תורה של רבינו הקדוש היה ריח טוב מאחד מהתלמידים, ורבי חייא תלה העניין בעצמו. קם ויצא כדי להציל את מי שעשה כך. ומבואר בגמרא שם שכך עשה ר"מ וכך עשה שמואל הקטן ועוד חכמים.

רבינו החפץ חיים זיע"א בהלכות שמירת הלשון (סוף כלל י') לימד אותנו שלפעמים אסור לומר "זה לא אני" ובכך יבינו שפלוגי עשה כן, וה"ז לשון הרע, ואדרבא ישתוק ויתלה האשמה בעצמו, וזו הנהגת קודש של אהבת ישראל אמיתית שלא לגרום בושה וצער לאחרים.

הורים של הבעל מבקשים שיבואו לשבת קודש, ואשתו מסרבת בשבת זו, והבעל אומר להוריו הפוך, שהיא כן רוצה והוא לא רוצה כי הוא עסוק מאוד. ותולה האשמה בו להגן על כבוד אשתו.

גבאי ביה"כ שצועק על תלמיד כשראה לכלוך והתלמיד שותק ומנקה את המקום למרות שלא לכלך, ולא אומר "זה לא אני", וכמובן שזה עושה בשמים רעש גדול מאוד.

המעלה האחת עשרה - אל תקבל משרה או עבודה שתפקידה להעניש אנשים כל תפקיד ציבורי שגורם צער ועונש לאנשים כאשר אינם מזיקים כלל ועיקר, עדיף להשתדל שלא לקבל תפקיד זה.

המעלה השתים עשרה - אהבת ישראל ברוחניות

חובה לכל הדעות להפריש עשיית מהזמן שלו ללמד גם אחרים אף שמתבטל קצת מלימודו, ולקרבת לתורה ויראת שמים (ענף עץ אבות דף רנב). ובפרט ישקיע מכווח ומזמנו ללמד את בניו ובנותיו תורה ויראת שמים ויזכור שחינוכם קודם לכל דבר אחר ובוז ייטב לו גם בעולם הזה וגם בעולם הבא. ידוע מדברי חובת הלבבות (שער אהבת ה' פרק ו) שאפילו החסיד הגדול ביותר שהגיע לתכלית בתיקון נפשו, קרוב למלאכי השרת, עכ"ז עדיין אינו מגיע לזכויותיו של המזכה את הרבים ומורה ומדריך ומחזיר בתשובה את בני ישראל אל הש"ת.

מון הרב עובדיה יוסף שליט"א (בענף עץ אבות דף שעא) מביא בשם הזה"ק שאילו היו יודעים מעלת מזכי הרבים, היו רודפים בכל כוחם אחריהם כמי שרודף ורץ אחרי החיים שלו. הוכח תוכיח את עמיתך, בעיקר ברוחניות, ומי שלא מוכיח כאשר היה יכול להוכיח, נתפס בעצמו באותו עון 6 כאילו הוא עשה אותו עון (שבת נד:).

המעלה השלוש עשרה - זה נהנה וזה לא חסר

זה חלק מאהבת ישראל לשמוח שיהודי נהנה מדבר מסוים (גמ' ב"ק כ.). חדר מקלט בבניין ואין בו שימוש, ואחד השכנים משתמש בו לעבודה מסוימת, מותר לכתחילה ומצוה על השכנים שלא יקפידו, שהרי היה עזוב, ולמה יהיה צר עין וימנע טובה מחברו. כשנוסע יחידי ברכבו, זה חסד גדול להעלות נוסע נוסף, וחסד זה ישמור עליו בנסיעה, וכשנוסע עם משפחתו לא חייב להעלות אורח לנסיעה, כי זה מפריע למשפחה, אין פרטיות. אל תעשה חסד על חשבון הביט. כאשר אתה משבח אחרים, אתה לא חסר מזה, ומקיים בזה מצוה עשה מדאורייתא כמ"ש ברמב"ם (הלכות דעות פ"ו ה"ג) מצוה על כל אדם לאהוב את כל אחד ואחד מישראל כגופו, שנאמר ואהבת לרעך כמוך, לפיכך צריך לספר בשבחיו. יש בעלי חנויות ירקות או מאפה שהם בעלי חסד, שכשנשאר להם סחורה בסוף היום הם מחלקים למעוטי יכולת, וזו דרגה באמונה.

המעלה הארבע עשרה - לומר תמיד תודה רבה

מעלה גדולה והנהגה טובה לומר תמיד תודה רבה. להודות לכל מי שקיבלנו ממנו, גם אם לא חייב לעשות כן. משנה במסכת שביעית (פ"ד משנה ב) שלדעת ב"ה מותר להחזיק טובה לבעל השדה כאשר לוקח ממנו במתנה פירות שביעית, אף שזה הפקר מדין תורה, עצם הענין שאתה נהנה ממנו, מותר להתייחס ולומר תודה רבה ולהחזיק לו טובה על כך, ורבינו הר"ש שם למד מכאן לענין ברכת כהנים, אף שחייבים הם לישא כפיהם יום יום, כדי שלא יעברו על ג' עשין מהתורה (כמבואר בגמרא סוטה לח: עכ"ז עצם הענין שאנחנו קבלנו ברכה על ידם, מצוה לומר להם ישר כח, חזק וברוך, תודה רבה. ויש בזה גם חיזוק וחשק לכהנים לברך אותנו כל יום באהבה ובשמחה יתרה מעומק הלב. גם לומר לחזן חזק וברוך אחרי התפילה זה מביא לו כח, וכן לרב אחרי הדרשה, גם הרב בן אדם...וצריך עידוד וחיוזוק. גם לענות אמן בקול רם. ובכך להרוויח כמה דברים: (א) זה חובה על פי ההלכה. (ב) קול רם בעניית אמן מסלק גזרות קשות ורעות (משנ"ב סימן נו ס"ק ה) (ג) החזן והכהנים מקבלים כח כאשר מקשיבים להם ועונים על ברכותיהם. (ד) אחרים לומדים ממנו וז"כ עונים אמן בכוונה. (ה) יש כאן מצוות בין אדם למקום ובין אדם לחברו.

על אחת כמה וכמה לומר תמיד להורים תודה על הכל. וכן לאשתו על הנקיון, הסדר, האוכל, ועל כל תחזוקת הבית יום יום, על אף שכביכול אתה מרגיש שחייבת לך, זה מעודד מאוד ומקל עליה לקיים בשמחה את מה שעושה.

המעלה הט"ו - לוותר על חסידיות והידורים שונים עבור בין אדם לחבירו

נכון שגדולי ישראל לימדו אותנו תמיד שלא לוותר אפילו על קוצו של יוד במנהגי ישראל ובהנהגות קדושות, אבל כשזה פוגע במעלה בין אדם לחברו יש לשקול מה חשוב יותר. וכידוע מרבינו החפץ חיים הקדוש זיע"א שפעם ויתר בליל שבת קודש על אמירת "שלוש עליכם" ו"אשת חיל" כי ראה על בני הבית שעייפים וקשה להם. ואמר בבדיחותא "המלאכים לא רעבים", ומכאן נלמד לדברים נוספים ובהם נחבב את התורה והמצוות על כולם ויתקדש שם שמים. בספר זקניק ויאמרו לך (דף קע) הביא על רבינו הגר"י אברמסקי זיע"א תלמיד רבינו החפץ חיים, שהיה מחמיר ומחדר בביתו בהכשרים של המאכל, וכשהיה בא לתלמידיו אוכל בביתם ממה שהם אוכלים.

המעלה השש עשרה - מצוה לשנות מפני השלום

רבינו רש"י (בפרשת בחוקותי) על הפסוק ונתתי שלום בארץ: "אם אין שלום אין כלום", כלומר מעלת השלום היא היסוד של עם ישראל. וכמו שאמר רבי עקיבא "ואהבת לרעך כמוך" זה כלל גדול בתורה (ירושלמי פ"ט דנדרים ה"ד) כך השלום הוא חלק ממנו. השלום מביא אהבה ואחוה לכולם. ולכן מותר לשנות דברים, לשנות דיבורים כדי להרבות שלום.

המקור בגמרא (יבמות סה:) מצוה לשנות מפני השלום, ומאחר וכתוב "מצוה לשנות" ולא כתוב "מצוה לשקר", כנראה שאם מותר לומר הפוך, אין כאן שקר. יש כאן שלום, ויש בזה רוח והצלה לכל עם ישראל.

בספר חידושים על מסכת יבמות "שבו ואחלמה" של הרה"ג רבינו רפאל מאמו שליט"א, מביא ששמע מהגר"צ שאול זיע"א (מראשי ישיבת פורת יוסף) שאמר איך מכירים באדם אם הוא ת"ח או אינו ת"ח? אם הוא מרבה מחלוקת עם חבריו וב"ב ועם באי ביה"כ, אינו ת"ח, ואם שלום לו עם הכל, סימן ברור שהוא ת"ח, והיינו ת"ח מרבים שלום בעולם (יבמות קכב:).

המעלה השבע עשרה - הכרת הטוב

כל דבר שנהנית ממנו, תשמור עליו ותכבד אותו, וזה הכרת הטוב, כלומר להכיר ולהרגיש את הטובה שעושים לנו ולא לחשוב שזה מעצמו או שחייבים לי. עצם הדבר שאתה נהנה, אתה צריך להעריך, לכבד ולהכיר טובה.

אפילו שבעלי-חיים מוקצים בשבת, אם תוכי סובל מחום השמש מותר לטלטלו (ענין יב"א ח"ה דף צז). ואם צריך הכרת הטוב לבעלי חיים, על אחת כמה וכמה לבני אדם, וכן למשפחה ולקרובים אלינו. חז"ל אומרים (יבמות סב:) האוהב את שכניו עליו הכתוב אומר אז תקרא וה' יענה. כלומר נכון שצריך לאהוב כל יהודי, אבל במיוחד את השכנים, שהרי ים יהיה ח"ו חשש סכנה, הרי יצעק "הצילו" והשכנים יבואו לעזרה, וזה כעין הכרת הטוב לשכנים - בור ששתיית ממנו מים, לא תזרוק בו אבן. (ב"ק צב:)

בגמ' (ע"ז ה.) מסופר על עם ישראל בזמן קבלת התורה שהיו כפויי טובה בני כפויי טובה. וביאר המהרש"א כפויי טובה - לשון מחפה ומכסה את הטובה, שלא תהיה ימירת כדי להימנע מהכרת הטוב ולא להתחייב. נמצא לפ"ז, שכפוי טובה זה מי שאין לו הכרת הטוב.

נלקט ונערך מתוך הקונטרס אהבת ישראל מאת הרב חיים רבי שליט"א יוצא בעזהש"ת ע"י בית המדרש "עטרת חכמים" תל גיבורים חולון - מנחם-אב ה'תש"ע

לזיכוי הרבים, ניתן לקבל את העלון חינם. טל. 0527-120-948 טעון גניזה. נא לקרוא ולהעביר להלאה לזיכוי הרבים.

קדושת העינים

**"וְהָיָה לָכֶם לְצִיצַת וּרְאִיתָם אֹתוֹ וַיִּכְרַתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה' וַעֲשִׂיתֶם אֹתָם
וְלֹא תִתְּרוּ אֲזֹרֵי לְבַבְכֶּם וְאֲזֹרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אֹתָם זַיִּים אֲזֹרִיהֶם:
לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וַעֲשִׂיתֶם אֶת כָּל מִצְוֹתֵי וְהָיִיתֶם קְדוֹשִׁים לֵאלֹהֵיכֶם:"**
(במדבר טו, לט)

רש"י: הלב והעינים הם מרגלים לגוף, מסרסרים לו את העבירות, **העין** רואה, והלב חומד, והגוף עושה את העבירות:
בעל הטורים: ויש בכל אחד שמונה חוטין שימנע מלעשות עבירה בשמונה איברים המרגילין את האדם לעבירה ואלו הן **אזנים עינים** פה חוטם ידיים רגלים הערוה והלב ואם שמר עצמו מעבירה זוכה לעלות למעלה משמונה רקיעים דכתיב והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים ואם עבר בהן עבירה נידון בשמונה דינין בחיבוט הקבר ובשבע מדורות של גיהנם:
ספורנו: תזכרו שאתם עבדים לה' יתברך ושקבלתם מצותיו באלה ובשבועה וזה בראותם הציצית שהוא כחותם המלך בעבדיו ובזה תחדלו להשיג תאוות שנתתם **עיניכם** בהן ומטים נפשכם השכלית בהן מדרכי חיי עולם לדרכי אבדון ומות:
"ואמר ר"ש בן לוי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו" (קידושין ל:)

לקט מהספר "והאר עינינו"

מאת הרב יוסף שלמה גולדשמיט שליט"א

תוכן הפרקים

1. מלחמה נוראה
2. הפתח שדרכו נכנס היצר הרע לתוך האדם
3. דרכים לנצח במלחמה
4. אחרי המכשול, ותיקון פגם ראיות אסורות
5. היצה"ר הוא רק דמיון ואין בו הנאה אמיתית כלל
6. שכרו בעולם הזה
7. שכרו הנצחי - זוכה לחזות בנועם ה'
8. הגודר עצמו מן הערוה נקרא קדוש
9. מעלה את הקדושה בעם ישראל
10. הקב"ה אומר עליו "הוא שלי"

1. מלחמה נוראה

כתב החפץ חיים זצ"ל "שבסוף הגלות תהיה מלחמה נוראה מאד בין הקדושה לטומאה, והטומאה שולחת חיצים נוראים וכו', ולא נשאר מן המלחמה אך מועטים השלמים בכל אבריהם, הם השרידים אשר ה' קורא והם הגיבורים האמיתיים", ומבאר את הדברים הגה"צ ר' אליהו לופיאן זצ"ל "וכמו בכל מלחמה כשמגיעה שעת ההכרעה, לברר מי המנוצח ומי המנוצח, מגבירים שני הצדדים את כל הכוחות שיש להם, וכך גם בסוף הגלות, שעת ההכרעה היא, ומרכבת הטומאה שהיא ממשלת זדון יודעת שעוד מעט היא תכלה מן הארץ, ולכן היא אוזרת את כל כוחותיה להדיח ח"ו את ישראל ולהרחיקם מהשם יתברך, כאשר אנו רואים עתה בעוונותינו הרבים. ואנו רואים שמעיקרי המלחמה שמרכבת הטומאה נאחזת בה היא הריסת כל גדרי קדושה, טהרה וצניעות". (לב אליהו, שמות קי)

והנה הלא במלחמת היצר אנו מדברים, שהוא שליח הנחש הקדמוני להכניס השקפותיו ודעותיו לתוך המערכה הפנימית של האדם (דעת טוב ורע), וארס הנחש כבר מחלחל בדורות הללו, וארסו של הנחש היא מיתה רוחנית. וממילא מוכרחים להיכנס למלחמה כנגדו בתדירות, כי זה חובק ומקיף את כל החיים, ואין שום נקודה או רגע בחיים הפנויים ממצב זה של מלחמה. ותמיד נמצא האדם או ברשות היצר או ברשות עצמו וממילא יש לדעת הדרך ואופן הגישה למלחמה.

2. הפתח שדרכו נכנס היצר הרע לתוך האדם

אחז"ל בכמה מדרשים "שכל מי שאינו מסתכל בנשים ועל אחת כמה וכמה אינו מסתכל באשת איש אין יצר הרע שולט בו". ובגמרא (סוטה ח') דעיקר גבורת האדם במלחמת היצר הוא בראייה שלו שע"י זה יש לו שליטה עליו, וזה הפתח שהיצה"ר נכנס בו אצל האדם. וכמו כן כתב החפץ חיים זצ"ל בשמירת הלשון (ח"ב פ"א) העין היא הפתח הראשון ליצר הרע, שדרכו נכנס כח החמדה והתאוה בלב האדם.

3. דרכים לנצח במלחמה

חשוב מאד לדעת בידיעה ברורה שאין כאן מדת חסידות או הנהגה טובה, אלא באיסור ממש, ולדעת רבינו יונה (שערי תשובה ג, סד) זה אפילו **איסור דאורייתא**, וכתב השו"ע (אבה"ע כ"א) "**צריך האדם להתרחק מנשים מאד מאד**", והרמב"ם כותב "ההרהור אפילו בפנויה אסור מדאורייתא". ואמרו חז"ל (ברכות סא). "אפילו יש בידו תורה ומעשים טובים, לא ינקה מדינה של גהינום". וידיעה זו עצמה בכוחה למנוע הרבה מכשולים, כי חסרון הידיעה היא אחת הסיבות שהחטא הזה כ"כ נפוץ, כיון שאינו מתקבל אצל בני אדם כחטא. הרמב"ם כותב (הל' תשובה פ"ד ה"ד) "אחד הדברים המעכבים את התשובה הוא הסתכלות בעריות מפני שמעלה בדעתו שאין בכך כלום, והוא אינו יודע שראיית עינים עוון גדול הוא שהיא גורמת לגופן של עריות שנאמר "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם".

על האדם לדעת כי על מנת להצליח במאבק, עליו להשקיע עמל ויגיעה ולוותר על דברים שונים למיניהם. בלי עבודה יגיעה ומאמץ אין סיכוי שיעלה על דרך המלך. בדבר הזה שנפשו של האדם מחמדתן נצרכת השקעה מיוחדת.

ראשית העבודה בשמירת העינים היא למעט ככל האפשר מלהימצא במקומות שמצויות שם נשים, והאריך בזה הגר"ח שמואלביץ זצ"ל "שכלל זה הריהו טכסיס ראשון במלחמה ביצר". ובכך לא נכנס כלל למאבק עם היצר הרע. תמיד צריך לבדוק ולהיזהר מהמקומות הגורמים לקושי ולנסיון.

כשאדם יוצא לדרכו, ילך בצורה מהירה כאדם עסוק עם יעד ומטרה ולא כמו תייר... וכמש"כ הרמב"ם שאדם ניכר בהליכתו אם חכם הוא או טיפש, כי הליכה איטית גורמת שעייניו ומחשבותיו ישוטטו, וכשהולך בזריזות מחשבתו מרוכזת בהילוכו ולא יפגע בדברים שיכול להיכשל בהם.

לאחד יש קושי בעת שעומד בחנות מסוימת או כשמדבר עם חבר ברחוב, לשני בעת ישיבתו באוטובוס ליד החלון, לשלישי בעת מבטיו מחלון ביתו, ולרביעי יש בעיה עם אחת מקרובי משפחתו או שכניו.

"בתחבולות תעשה לך מלחמה" (משלי כד). הראשון יחשוב למצוא תחבולות שלא ילך לחנות זו, וכשמדבר עם חברו ברחוב יפנה פניו לבניינים ולא לרחוב, השני יזהר לא לשבת ליד החלון באוטובוס, השלישי לא יביט מהחלון ההוא, והרביעי יעשה כל מאמץ בעולם שלא יכנס לבית ההוא.

וכתב החינוך (מצוה קפ"ח) שחז"ל תקנו הרבה הרחקות להרחיק את האדם מן העבירה, "אבל כללו של דבר הוא שלא יעשה האדם שום דבר שבעולם המביאו להרהור בנשים, לא במעשה, לא בדיבור ולא שום רמז וכו' ואין אפשרות להגיד את כל פרטי העניינים, אך יזהר כל אחד לשמור עצמו לפי מה שימצא, כי ה' יראה ללבב". ועוד ממשיך שם בדברים נלהבים "ואתה בני הזהר על זה מאד לפי שעניין זה קשה מאד ויצר הרע חזק בו, על כן צריך כל אדם להרבות בשמירה" עכ"ל. ע"ש.

והובא בשם הגר"א על הפסוק "אֵיהָ הַקְדָּשָׁה הוּא בְּעֵינַיִם" (בראשית כח לא) שקדושת האדם כולה תלויה בעינים. וכן כתב הראב"ד (בעלי נפש שער קדושה) שהראשון לכל הגדרים הוא שמירת העינים.

4. אחרי המכשול, ותיקון פגם ראיות אסורות

ואם כבר ראה מראה אסור, לא להתפעל, כי באמת אי אפשר לדרוש מעצמו שאם יראה דבר לא ירגיש אותו כלל, כי ע"ז הוא אנוס, אלא שיזכור כי תפקידו עתה שלא להיגרר, לא להמשיך בזה ולהסיח את דעתו לגמרי. לא להתפעל מהמחשבה הראשונה כלל, וידע שאם יתגבר עתה, יזכה על ידי זה לראות פני שכינה, כמו שאחז"ל (מסכת דרך ארץ פ"א) "כל הרואה דבר ערוה ואינו זן עיניו ממנו זוכה ומקבל פני השכינה", מדובר על אדם שראה דבר ערוה והוא ממקבלי פני השכינה כיון שלא נמשך אחרי ראייתו. ואם המחשבה חוזרת על עצמה ואינה עוזבת אותו, אסור לריב עם המחשבה אלא יעביר מחשבתו לעניין אחר.

ואם כבר פגם בראייתו ורוצה לתקנם ולרפא אותם, ע"י כך שמפסיק מכאן ולהבא מלראות ראיות אסורות, ובכך הוא מחזיר את הטהרה לעיניו, מתקן אותם ומחזיר להם את כוח ראייתם הרוחני. וכך כתב הראשית חכמה (קדושת פ"ח ט"ו ומ"ה) שתיקון העינים הוא. כמו שכתוב בפסוק "וְשָׁח עֵינֶיךָ" (איוב כב, כט)

זה עצמו שהוא שח (משפיל) עינים הוא תיקון לעינים אחרי שכבר חטא בהם. וכתוב בספר חרדים (מצות התשובה פ"א) "אם הסתכל בעריות יתנהג בשחות עינים תמיד".

עוד אמרו חז"ל – אם עשית חבילה של עבירות, עשה כנגדן חבילה של מצוות. וכתב הפלא יועץ (ראיה) יסתכל בציצית, ויאמר התפילות והברכות מהספר, וישתדל לעלות לתורה בבית הכנסת. והמגן אברהם אומר (ק"ד) כי כאשר מגביהם ספר תורה מצוה לראות הכתוב. ובבן יהוידע (שבת ק"ח) מובא שקודם הנחת תפילין יסתכל בשני שיניו בתפילין של ראש. ורבינו יונה בשערי תשובה כתב שתיקון לעוון העינים הוא להוריד דמעות מעיניו על עוונותיו.

5. היצה"ר הוא רק דמיון ואין בו הנאה אמיתית כלל

עיקר הקושי הוא רק בתחילת הדרך, כשצריך לערוך מלחמה נגד היצה"ר, והוא נראה כמו הר גבוה שאין אפשרות להתגבר עליו, אבל אחרי שניצחו כמה פעמים הנטייה ליצר הזה והתשוקה לטומאה נחלשת מאד וקל לעמוד על המשמר, כיון שבאמת כל היצר הזה הוא כולו דמיון ואין בו הנאה אמיתית כלל.

הגה"צ ר' אביגדור מילר זצ"ל הסביר שכל ענין יצר ההסתכלות והמשיכה הוא רק דמיון, כדוגמת בלון נפוח שבדקירת מחט מתפוצץ ונעלם. כל ענין המשיכה הוא דמיון של "מים גנובים ימתקו", הרי למים אין מתיקות כלל, ואיך אמר "ימתקו"? אלא על כרחך שעצם האיסור יש לו כוח להפוך את שאינם מתוקים למתוקים, והוא מתפעל מזוהר המים ונמשך מאד לשתותו, ואם יתנו לו כוס מים לשתות, כבר לא יתפעל לא מזוהר המים ולא ממתקנותם.

ואחרי שהאדם משתחרר מכבלי היצר המסנוורים אותו ושוללים ממנו את השליטה העצמית, מתפתח אצלו שינוי גדול לצד הקדושה ויביא לו מנוחת הנפש בעבודת ה' ובכל ענייניו. וצריך פיקוח תמידי וזהירות יתרה בשמירת העינים שלא יכנס שוב לרשתו של היצה"ר, שע"י כמה הסתכלויות עלול לאבדו ככלי זכויות.

6. שכרו בעולם הזה

השומר את עיניו מקבל שכרו גם בעוה"ז בכמה עניינים. ראשית שזוכה לאריכות ימים כמש"כ האבן עזרא על הפסוק "העבר עיני מראות שוא בדרךך חַיִּי" (תהילים קיט, לו) כי חיי האדם יאריכו אם לא ילך אחר עיניו. וכ"כ בבן יהוידע (מגילה כ"ח) שמידה זו מועלת לאריכות ימים, ע"ש. ועוד כתב בספר חסידים (תצ"ה) שבכל דבר צער שאדם סובל, בשביל אותו ענין עושים טובה לזרעו. ובמשנה (מכות כג:) אמרו "ומה דם שנפשו של אדם קצה ממנו, הפורש ממנו מקבל שכר, גזל ועריות שנפשו של אדם מתאווה להם ומחמתן, הפורש מהן על אחת כמה וכמה שיזכה לו ולדורותיו ולדורות דורותיו עד סוף כל הדורות". וכתב שם העיין יעקב דכן מצינו ביוסף שבזכות שלא רצו עיניו ממה שאינו שלו בפוטופרע, זכה שאין עין הרע שולטת בזרעו עד עולם.

לזיכוי הרבים, ניתן לקבל את העלון חינוס. טל. 0527-120-948
נא לקרוא ולהעביר הלאה לזיכוי הרבים. טעון גניזה.

7. שכרו הנצחי - זוכה לחזות בנועם ה'

כמו שיש עינים לגוף, יש עינים לנשמה, כתב הראשית חכמה (שער הקדושה פ"ח, ט"ז) "שהעינים אינן רואות אלא מכוח הנשמה", שכל הכוחות הגופניים שישנם באדם, המה כוחות הנשמה, ולכן כפי שאדם שומר על ראייתו הגשמית כן נשמרת ראייתו הרוחנית, שהרי ע"י ראיות אסורות משחית האדם את עיני נשמתו ומחשיכם, ואם הוא שומר את עיניו גם עיני נשמתו נשארים נקיים ובהירים.

ואמר הגאון ר"י זילברשטיין שליט"א (בשם הגה"ק משומרי אמונים) שבשעה שהאדם נמצא בנסיון בענין ההסתכלות, והוא עומד בנסיון, הרי זה זמן סגולה לתפילות ובקשות על כל הענינים.

וכשיבנה בית המקדש יוכל לחזות בעיניו בנועם ה' ולהנות מזיו השכינה. וכמו שכתב רבינו יונה (אגרת התשובה) "ואשר לא ישא עיניו אל אשת איש זוכה ותחזינה עיניו בנועם ה', שכן אמרו חז"ל "כל הכובש עיניו מן העריות זוכה ומקבל פני שכינה". וע"ז אנו מתפללים "ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים", שאין אנו מבקשים רק שתשוב לציון ברחמים, אלא אנו מבקשים לראות זאת בעינינו, ולא נהיה מאלה שלא יזכו ח"ו.

ולמה הדבר דומה? לאדם שהיה כמה שנים בבית חשוך, ופתאום יום אחד יוצא מביתו ומסתכל אל השמש, הרי אור השמש יכה בו ועלול להתעוור, כך לעתיד רק מי שעיניו זכות יוכל להתענג על ה' ולהנות מזיו השכינה.

ואם מחליש את עיניו ע"י ראיות אסורות, לא יוכל להנות מזיו השכינה שהרי הוא כסומא.

8. הגודר עצמו מן הערוה נקרא קדוש

איתא במד"ר (ויקרא כד ו) כל מי שגודר עצמו מן הערוה נקרא קדוש, וכן אמרו חז"ל במד"ר (שם) למה נסמכה פרשת עריות לפרשת קדושים-תהיו? ללמדך שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה. ופירש שם היפה-תואר דלא אמר איסור ערוה אלא גדר ערוה, כי בא לכלול גם הרהור עבירה, הסתכלות על נשים וכו'. וע"י שאדם מקדש עצמו הקב"ה משפיע עליו רוח קדושה ממרום. וזה רק ע"י שמקדשין עצמן תחילה. וע"י מסכת יומא (לט.) - "אדם מקדש עצמו מעט - מקדשין אותו הרבה".

9. מעלה את הקדושה בעם ישראל

וכתוב בטהרת הקודש (פ"ה) שאם זוכה האדם לשבר מלעות רשע ולא מתייחס לפתוי היצר המפתה אותו לראות ולהסתכל, אז לא רק שזוכה לשפע מעלות, הוא זוכה גם לשבר כוחות הרשע ממאות אנשים אחרים בישראל שזוכים בזכותו להיות שומרי עינים (כמו יוסף הצדיק). וכמו שכתוב במסילת ישרים, שע"י כל מעשה מצוה הוא מתעלה והעולם מתעלה עמו, וע"י כל עבירה הוא מתקלקל והעולם מתקלקל עמו, ולכן יש לכל אחד השפעה על כולם ע"י רוח טהרה וקדושה שמכניס בעולם ע"י מעשיו. וע"י שיתחזקו ישראל בשמירת הראיה נעשים ראויים לגאולה העתידה ומקריבים אותה, מפני שהגאולה העתידה תלויה בעמידת כלל ישראל בנסיונות בענייני קדושה, ובמיוחד בשמירת הראיה כמש"כ החיד"א (נחל קדומים פר' בראשית) "והעין תלויה לפי מעשה ישראל, שאם יפגמו יתחזק עין של עשו וישמעאל, ואם יתחזקו לשמור ראיות העין ימחו עשו וישמעאל ויבוא הגואל, וזה רמז בפסוק "כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוֹב ה' צִיּוֹן" (ישעיה נב, ח).

10. הקב"ה אומר עליו "הוא שלי"

ודבר נפלא אמרו חז"ל (ילקוט' שמשלי כג, ירושלמי ברכות פ"א) "אמר הקב"ה אי יהבית לי לבן ועיניך אנה ידע דאת לי", כלומר אם אתה מקדש לי לבן ועיניך, ואין אתה מסתכל ומהרהר מה שאסור, אני יודע שאתה שלי. ומוסיף הראב"ד בספרו בעלי הנפש (שער הקדושה) שהראשון לכל הגדרים הוא שמירת עינים, ומתוך שעניני שמורות - לבו שמור, ומתוך שעניני ולבו שמורים - כולו שמור, ומאחר שכולו שמור, בודאי הוא שייך לקב"ה, שהוא כאדם קדוש ששמור ומנותק מכל טומאת העוה"ז.

"לְמַעַן תִּזְכְּרוּ וְיִשְׁתַּחֲוּ אֶת כָּל מִצְוֹתַי וְהָיִיתֶם קְדוֹשִׁים לְאֱלֹהֵיכֶם"

לכל עניני הספר "והאר עינינו" ניתן לפנות:

יוסף שלמה גולדשמיט, רח' אבני נזר 8, קרית ספר 71919
טלפון: 08-974-2822

שמירת הלשון

קדושים תהיו ③

"מִי הָאִישׁ הַחֶפֶץ חַיִּים אֲהֵב יָמִים לְרֹאוֹת טוֹב
נֶצַח לְשׁוֹנָךְ מֵרַע וְשִׁפְתֶיךָ מִדְּבַר מְרָמָה"
(תהילים ל"ד יג-יד)

"מֹת וְחַיִּים בְּיַד לִשׁוֹן וְאֲהַבִּיהָ יֹאכֵל פְּרִיָּה"
(משלי י"ח כ"א)

"שֹׁמֵר פִּיו וּלְשׁוֹנוֹ שֹׁמֵר מִצְּרוֹת נַפְשׁוֹ"
(משלי כ"א כ"ג)

לקט דברי חיזוק, עצות והלכות בנושא שמירת הלשון מבוסס על כתבי ה"חפץ חיים" וצ"ל

הערה: הדברים הובאו כאן בקיצור נמרץ.
בנוגע לכל שאלה יש להתייעץ עם רב ירא שמים הבקי בענייני לשון הרע.

האם ידעת?

- בכל מילה של לשון הרע, גם המדבר וגם השומע עוברים על לפחות 8 עברות! (בדבור ממוצע זה יכול להסתכם בכ-1600 עברות לדקה!)
- כשאדם מדבר לשון הרע על חברו – בשמים מזכירים את העבירות שלו – מידה כנגד מידה!

ולעומת זאת

- על כל רגע שאדם חוסם את פיו, הוא זוכה לשכר עצום – מעל להשגת האדם!
- אדם השומר על דיבורו מציל עצמו מצרות.
- אם אין בעם ישראל לשון הרע – השטן לא יכול לקטרג על עם ישראל – והעם ניצול מגזרות.
- אדם המקדש את דיבורו – תורתו ותפילותיו מתקבלים ברצון.
- כשאדם מלמד זכות – בשמים מלמדים עליו זכות!

לקט עצות מועילות לשמירת הלשון

- להתמקד בתכונות החיוביות של הזולת.
- לדון לכף זכות. (נסה להיזכר אם בעבר גם אתה עשית דבר דומה – איך הצדקת את עצמך?)
- להתחזק בביטחון שהכל מאת ה' יתברך, והאנשים הם רק שליחים שלו.
- לחזק את הידיעה שע"י עשיית עבירה (לשון הרע) לא תשיג תועלת אמיתית.
- להתפלל כל יום שלא תכשל בדיבור, שמיעה או קבלת לשון הרע.

חשוב לזכור

- אסור לספר דברים שיכולים לגרום למישהו: בושה, צער, עוגמת נפש, פחד או נזק, או פגיעה בגופו, בממונו או בכבודו.
- בכל אחד מהמקרים הבאים, אפילו אם...
- זו האמת (וכל שכן אם זה שקר) "כולם יודעים".
- המספר כולל את עצמו בגנות.
- המדובר נמצא במקום ביחד עם המספר לשה"ר.
- זה רק נאמר ברמז או בכתב.
- המדובר דיבר עליך קודם.
- לוחצים עליך לספר, ואפילו רבו או אביו.
- תרוויה או תפסיד כסף או מעמד בחברה.
- זה לא יגרום נזק למי שמדברים עליו.
- משמיצים קבוצה, עדה או חוג.
- זה בצחוק.
- מספרים על/או לקרובי משפחה.
- בכל המקרים האלו עדיין אסור לספר!!

עוד חשוב לדעת

- יש מקרים בהם חובה לספר ואפילו דברי גנאי כאשר הדברים לתועלת כגון:
- כדי לסייע למדובר או לעזור לאדם שניזק או שעלול להינזק.
- בכל מקרה של לשון הרע לתועלת, הקפד לספר בהתאם לתנאים הבאים:

שבעה תנאים שעליך למלא בבואך לספר לשון הרע לתועלת

- 1 שתספר רק דברים שראית בעצמך.
  - 2 תברר היטב שהמעשה עליו אתה מספר, אסור על פי דין תורה.
  - 3 יש להוכיח את החוטא לפני שאתה מספר על מעשיו הרעים.
  - 4 קצץ בסיפור המעשה, ובכל מקרה אסור לך להוסיף או להגזים.
  - 5 הכוונה בדבריך צריכה להיות לתועלת – ולא מתוך שנאה אישית.
  - 6 יש לנסות דרך אחרת שתביא לאותה תועלת – מבלי לספר לשון הרע.
  - 7 פגיעה ע"י לשה"ר בעושה העוול – אסורה אם כתוצאה מהסיפור יגרם לאדם עליו מספרים, נזק גדול יותר מהמגיע לו על פי דין תורה.
- וסימנם של הסימנים – "שתיקה יפה".
- ראה בספר "נצור לשונך", פרק י', לגבי המקרים שיוצאים מן הכלל.
- בנוסף: עליך להודיע לשומע שכוונתך לתועלת, ולהזהירו לא לקבל את הדברים כאמת. (עליו לברר את העניין ולנקוט אמצעי זהירות).

יש מקרים בהם מותר לשמוע לשון הרע לתועלת, כגון כאשר:

- תוכל למנוע מעצמך נזק.
- תוכל להוכיח אדם שחוטא.
- תוכל לעזור לאדם שניזק.
- תוכל להרגיע את המספר (כדי למנוע ממנו מלהמשיך ולספר לאחרים)
- תוכל לטהר את האדם שדברו עליו, לפני המספר או השומעים.

וגם אז עליך להקפיד על התנאים הבאים:

- אל תאמין! (זכור כי יש צד שני לכל סיפור...)
- אסור שערכו של האדם שספרו עליו, ירד בעיניך כתוצאה משמיעת ה"לשון הרע".
- עם זאת, על השומע לברר את העניין ולנקוט אמצעי זהירות, במקרים בהם הוא עלול להינזק במידה והסיפור הוא אמיתי.
- גם בלשון הרע לתועלת – עדיין אסור לך להכשיל את המספר באיסורים הכרוכים בסיפור לשון הרע. (לפני עיור לא תיתן מכשול)

לכן:

- עליך להבהיר למספר שסיבת בירור המידע היא לתועלת – ולציין את התועלת שברצונך להפיק.
- עליך לבקש מהמספר לא לחרוג מהתנאים של סיפור לשון הרע לתועלת.
- שוב נדגיש שבכל מקרה עדיף להתייעץ עם רב תלמיד חכם!

המעוניינים לרכוש משחקים או כרטיסים ללימוד ושינון הלכות לשון הרע, יכולים לפנות לטלפון 02-5806450

כל הזכויות שמורות ל-ע.ק.רמר.
ניתן להעתיק לזיכוי הרבים, ובתנאי שלא לשימוש מסחרי ולא נעשה שינוי בפרטי בעל הזכויות.

לזיכוי הרבים ניתן לקבל את העלון חינם ב"קול הצניעות". טל: 0527-120-948

טעון גניזה

גן נעול אַחוּזי כלה

④ "קדושים תהיו"

קיצור הלכות יחוד

כאשר עשה אלוקים ניסים לישראל במצרים ועל הים, היו אמות העולם קורין תגר ואומרים משוא פנים יש כאן, אנו ערלים והם ערלים, באי זו זכות הוא עושה להם כל הנסים הללו. אמר להם הקדוש ברוך הוא "גן נעול אחתי כלה, גל נעול מעין חתום:" (שיר השירים ד, יב): שגדרו ישראל עצמם מן הערוה. מיד הודו לה' על הניסים והטובות שעשה לעם ישראל, ועל זה נאמר "ראוה בנות וְאַשְׁרוּהָ, מְלָכּוֹת וְפִילָגְשִׁים וְהַלְלוּהָ:" (שיר השירים ו, ט). (במדרש רבה, נשא י"ד)

הקדמה

תורתנו הקדושה מלמדת אותנו "קדושים תהיו" שתהיו פרושים ומובדלים מן העריות (רש"י), וכל כך הזהירה התורה עד שכתבה ציווי מיוחד "ונשמרת מכל דבר רע" (דברים כ"ג, י) המלמדנו כי חובה על האדם להישמר מכל דבר המביא לידי הרהור עבירה. היחוד הוא אחד מהעברות החמורות ביותר מפני שהוא הגורם המביא לעבירות שעליהן נאמר "ייהרג ואל יעבור" (רמב"ם, הלכות איסורי ביאה פכ"ב), והזהירו חז"ל שצריך ולברוח מאיסור זה כמו מהגהינום. (קידושין פא.) כשאירע מעשה אמנון ותמר גזר דוד ובית דינו על יחוד עם פנויה, ושמאי והלל גזרו על יחוד עם כותית (נכריה).

לדאבונו, ישנם אנשים שאינם יודעים את פרטי הדינים, או שיודעים, אך מפני הבושה אינם מקיימים אותם במקרים מסוימים, אך כבר לימדנו רבותינו שמוטב להתבייש בעולם הזה ולא להתבייש חלילה בושה נצחית לעולם הבא, וכמו שנאמר "מוטב לי להיקרא שוטה כל ימי ולא להיות שעה אחת רשע לפני המקום" (מסכת עדיות פ"ה מ"ו). ולכן החלטנו לקבץ בעזרת השם יתברך את עיקרי הדינים לעלון זה, כדי שיהיו מצויים לכל דורש ולכל מבקש דבר ה' באמת. (ההלכות הינם מעיקר הדין ממש ולא מצד חומרות וחסידות כלל, נערכו ע"י ת"ח, בהסכמתם של גדולי ופוסקי הדור שליט"א)

א. מהו איסור יחוד

להתייחד אין איסור יחוד, ויש אסורים גם בזמן קצר, כיון שעצם היחוד עלול לגרום להרהור עבירה.

נחלקו הפוסקים ושיטות רבות נאמרו, לגבי שיעור הזמן הקצר שלא נחשב כיחוד. לשיטה המקילה ביותר זה עד 3 דקות, ולמחמירים ביותר השיעור הוא עד 10 שניות.

במקרה שיכולים לחשוך בהם שהם מתייחדים זמן רב, אסור להתייחד אפילו לרגע אחד, מפני שאסור לאדם להביא את עצמו לידי חשד.

ג. עם מי אין איסור יחוד

- איש מתייחד עם ילדה עד גיל שלוש.
- אשה מתייחדת עם ילד עד גיל תשע.
- איש מתייחד עם נכדתו, בתו, אמו וסבתו.
- יחוד אח עם אחותו אסור בקביעות ומותר באקראי, ונחלקו הפוסקים עד מתי נקרא אקראי, יש אומרים עד שלושה ימים, ויש אומרים עד שלושים יום. ולספרדים יש להחמיר אף ביחוד דרך עראי.
- דין ההיתר של "בעלה בעיר".

איש מתייחד עם אשה יהודיה כשבעלה נמצא באותה העיר, והאשה יודעת שבעלה בעיר, והיא חוששת בכל רגע שמא בעלה יבוא (ולדעת הרבה פוסקים ההיתר הוא דווקא כשנמצאת שם אשה נוספת). אך אם בעלה אינו יודע היכן היא נמצאת, או שאין לו רשות להיכנס למקום זה, או אם האיש הוא גוי, או מיודד עם האשה, כגון שהיא קרובת משפחתו, או שהם עובדים יחד, או שכנים, או במקרה שהבעל הזהיר את אשתו לא להתייחד עם גבר מסוים, אסור להם להתייחד אפילו כשבעלה בעיר, ואפילו אם תימצא שם אשה נוספת. ואם האיש עוסק בעסקי נשים, כגון: חייט או רופא וכדומה, יש אומרים שהוא נחשב מיודד עם כל אשה שהוא עוסק איתה, ולכן אסור להם להתייחד אפילו אם בעלה בעיר.

מותר יחוד בשלושה אנשים עם שלוש נשים כשהאנשים הם אנשים כשרים (ראה הערה 1 להלן). לדעת האשכנזים - היחוד עם שני אנשים כשרים מותר (ראה הערה 2).

אסור להימצא יחד איש עם אשה, אשר אינם נשואים זה לזו, במקום מבודד שאין שם אנשים שיכנסו ויפריעו להם להיות לבדם, ואפילו כשהם לא מדברים זה עם זה. גם במקום פתוח בלי מחיצות, כגון בגינה ציבורית, אם אין אנשים מצויים שעוברים שם כל כמה דקות, הדבר נחשב כיחוד.

איסור יחוד שווה גם לנשואות וגם לפנויות, ואין כל הבדל ביניהם בחומרת האיסור.

איסור יחוד הוא איסור מצד עצמו, ואפילו אם לא נגרמה עבירה נוספת, עצם היחוד הוא איסור חמור.

בדרך כלל באופנים שאין בהם איסור יחוד, כגון שהדלת פתוחה לרחוב - אין חוששים שמא ינעלו כדי להתייחד באיסור, אבל באנשים פרוצים צריך להיזהר גם מחשש כזה.

האיסור חל גם על האיש וגם על האשה, ולכן חובה לעזוב את המקום, גם אם לשני לא אכפת מכך שיש בזה איסור.

איסור היחוד קיים אפילו בין צעיר לזקנה, בין צעירה וזקן, בין זקן לזקנה, ואפילו אם הם חולים במיטתם.

הצנועים משתדלים שלא להתייחד בשום אופן כלל, כדי להתרחק מן העבירה, וכך ראוי לנהוג.

הרואה אחרים שמתייחדים מחויב להוכיחם ולהודיע להם שהדבר אסור.

ב. זמן האיסור

היחוד אסור אפילו לרגע אחד אם קיימת אפשרות להמשיך את היחוד באין מפריע למשך זמן נוסף, אך אם תוך זמן קצר לא יוכלו להמשיך

ד. עם מי אסור היחוד

אסור לאשה אחת או יותר להתייחד עם שני אנשים, אלא אם אחד מהם הוא בעלה. ולדעת האשכנזים מותר בתנאים המפורטים בהערה 2 להלן. אסור לאשה להתייחד עם זוג או מספר זוגות של גויים. עם זוג יהודי מותר. (אישה יהודית נחשבת כשומרת על בעלה, אשת גוי לא נחשבת שומרת על בעלה. כי הגוי חשוד תמיד גם בנוכחות אשתו). אסור לאשה אחת או יותר להתייחד עם אנשים לא כשרים (הערה 1) ולא משנה כמה מספרם.

אסור לאשה להתייחד עם ילד מעל גיל תשע.

אסור לאיש להתייחד עם נשים ולא משנה מספרם, אלא אם אחת מהן היא אשתו.

אסור לאיש להתייחד גם עם שאר קרובותיו, כגון בת אחותו, בת דודתו, ואחות אביו וכן קרובות שנהיו קרובותיו על ידי קשר נישואין, אשת אחיו, אשת אביו, אשת בנו וחמותו. איסור זה חמור יותר משאר נשים זרות. אסור לאיש להתייחד עם ילדה מעל גיל שלוש.

ה. מי נחשב "שומר" שבנוכחותו אין איסור יחוד

אין איסור יחוד כאשר:

נמצאת שם ילדה (בגיל 5-12) או ילד (בגיל 5-9), כיוון שהילד או הילדה נחשבים "שומר" לגבי אנשים כשרים, אך כאשר יש יחוד עם גוי, ילד לא נחשב לשומר, בגלל אפשרות של אונס. (עיין הערה 4 להלן)

מחוץ לעיר (מקומות שאין בהם עוברים ושבים בדרך כלל) אסור להתייחד אפילו כשיש שומר, כי חוששים שהשומר יצטרך לנקבו וילך משם, ולכן צריך שני שומרים.

כאשר אמו או אחותו, בתו או בנו (מעל גיל 5) נמצאים איתו, יש מקילים ויש אוסרים את היחוד.

כאשר אביה או אחיה, בנה או בתה (מעל גיל 5) נמצאים איתה, יש מקילים ויש אוסרים את היחוד.

כאשר גיסתה או חמותה או בת בעלה מאישה אחרת נמצאת איתה, כיון שהן נחשבות "שומר" זו על זו, ובתנאי שהקרובים המשותפים עדיין בחיים ולא התגרשו.

כאשר נמצאים שם גם זוג בעל ואשה יהודים, כיוון שהזוג שומר עליהם מותר היחוד.

אסור לאיש להתייחד עם שתי נשים, ואפילו שהן קרובות זו לזו כגון שתי אחיות, מפני שאין להן דין "שומר" אחת על השנייה.

ו. היכן אין איסור יחוד

חנות, משרד, מרפאה וכו' וניתן להביט מהרחוב לתוכו דרך חלון הראווה, כל זמן שיש אנשים עוברים ושבים ברחוב, אך בצידי החדר או במסדרון וכל שכן בחדר פנימי יש איסור. במקומות הנ"ל, אפילו אם אי-אפשר לראות מהרחוב לתוכם, אך חדר המדרגות פתוח לרחוב, הדלת אינה נעולה (3), וזרעם של האנשים להיכנס לשם – מותר, ובתנאי שהחדר מואר ובשעות קבלת קהל. במידה ויש ידידות ביניהם, יש אוסרים אפילו כשהדלת פתוחה.

בדירה, אסור לאיש ואשה להימצא לבדם, אפילו אם כל אחד בחדר נפרד, אפילו אם החדרים נעולים.

ז. דינים מצויים המצריכים זהירות

חתן וכלה המאורסים לפני חתונתם, יש בהם דין יחוד, וכן כשנפגשים לצרכי שידוכים.

זוג שהתגרשו, יש עליהם איסור יחוד זה עם זה, ואף יותר חמור משאר אנשים.

כאשר האשה אינה בבית, כגון אחרי לידה וכדומה והקרובות באות לעזור, צריך זהירות יתרה מאיסור יחוד. ואם הם בידידות כגון גיסתו או חמותו וכדומה, קיים איסור, אפילו אם בעלה של האורחת נמצא בעיר. אסור להביא בייביסיטר או עוזרת כשיש בבית ילד גדול יותר מגיל תשע ולהשאירם לבד ללא שומר.

נסיעה עם נהג מותרת (אך לא מומלצת) רק במקומות שישנם אנשים שעוברים כל כמה דקות, ובתנאי שהחלונות שקופים. אך בדרך ריקה או בלילה, בשעות שאין אנשים ברחוב או כשהחלונות אטומים, אסור אפילו נסיעה קצרה.

בביקור אצל רופא:

א. אסור לסגור את הדלת באופן שאי אפשר לפתוח מבחוץ.

ב. במקום שאף אחד לא נכנס בלי רשות, אסור אפילו כשהדלת לא נעולה (3).

ג. כאשר מדובר בשעות שאף אחד לא בא לרופא, גם אם הדלת פתוחה לגמרי, ואין חלון הפתוח לרחוב, שרואים משם את כל הנעשה בפנים, אסור להימצא שם מחמת יחוד.

ד. הסעיפים הנ"ל מתייחסים דווקא לרופא ילדים וכדו', אבל ברפואת האשה עצמה, לדעת גדולי הפוסקים עצם ההליכה של אשה לרופא גבר, ברוב המקרים אסורה לחלוטין, אם לא במקרים של פיקוח נפש וכדו'.

ה. בביקור אצל רופאה אסור לאיש להתייחד בלי "שומר".

נסיעה משותפת במעלית היא בעייתית מאד, ובמיוחד אם יש הרבה קומות, ראוי להימנע מיחוד אפילו לזמן קצר גם מחשש להרהורי עברה.

צריך זהירות כשבא פועל או טכנאי והאשה נמצאת לבדה בבית, ובפרט אם בעלה אינו בעיר, או שהיא רווקה, דלת הכניסה לבית צריכה להיות פתוחה. (ראוי לעשות כל מאמץ במצבים כאלו שבעל הבית יהיה נוכח). (בטכנאי שאינו שומר תורה ומצוות צריך לחשוש יותר אפילו בדלת פתוחה).

משפחה המתארחת בבית של אחרים, צריכים להקפיד ולהיזהר ממצבים של יחוד.

ילד או ילדה מאומצים שייך בהם איסור יחוד, וזה אף יותר חמור מסתם אדם כיוון שהם מיוחדים.

מקומות עבודה משותפים לגברים ונשים, יש בהן מכשולים רבים גדולים ועצומים ובפרט בעניין איסור יחוד, ושומר נפשו ירחק מהם.

ח. הוספות מקיצור שולחן ערוך (סימן קנ"ב)

צריך האדם להתרחק מן הנשים מאד, אסור לעשות מעשים הגורמים לקירוב ביניהם (חיכים, קריצות וכו'), אסור להתבדח, לנהוג בקלות הדעת, ליהנות מיופייה או בגדיה – שמא יבוא להרהר בה. ולא ילך אחרי אשה, והמסתכל אפילו באצבע קטנה של אשה, עונו גדול מאד. (שו"ע אה"ע ז"כ"א) ואסור לשמוע קול זמר של אשה או להסתכל בשערה. "המרצה (מעביר) מעות מידו לידה כדי להסתכל בה ... אפילו מלא תורה ומצוות כמשה רבינו, לא ינקה מדינה של גהינום" (גמרא, ברכות ס"א). אין שואלים בשלום אשה ("מה שלומך?"). אסור למסור לה דרישת שלום אפילו ע"י בעלה, וכן אסור בכתב.

אין לנהוג עם אשתו הנהגות של חיבה בפני אחרים, שלא יבוא הרואה לידי הרהור.

ט. הגדרות / הערות

(1) יהודים כשרים, הגדרתם - יהודים יראי שמים שומרי תורה ומצוות הנוהגים בצניעות, אשר אינם מסתכלים בטלוויזיה, אינטרנט פרז', איפון וכדומה.

(2) תנאים המתירים יחוד: בצירוף כל התנאים הבאים - כאשר האנשים כשרים, בעיר, ביום, אין ידידות ביניהם, נפגשו באופן אקראי והאנשים אינם עוסקים בענייני נשים כגון מוכר בגדי נשים, רופא וכו'.

(3) דלת לא נעולה: ניתן לפתחה ללא מפתח וללא אינטרקום.

(4) דווקא ילדים בגילים אלה נחשבים כשומר בגלל שבגילים אלו אין חשש למכשול עם הילדים עצמם, ומצד שני האחרים מתביישים לחטוא בפניהם.

חייב כל איש אשר יראת ה' בלבבו להשגיח על בני ביתו וללמדם הלכות אלה, שיתרחקו מן הכעור הגדול הזה, וכל מי שיש בידו למחות ואינו מוחה, נענש על זה. וכל המציל אחרים מן החטא, הציל את נפשו וטוב לו. (קשו"ע קנ"ב, י"ג).

• ישנם הרבה פרטים בהלכות יחוד, כאן מובאים בקיצור רק עיקרי הכללים. ובכל שאלה יש לפנות לחכם ירא-שמים הבקיא בהלכות.

• **"כתר מלכות"** – ארגון שעורים וכנסים לנשים בנושא הצניעות טלפונים: 02-6788888, 02-5868195

• **"תפארתנו"** – מוקד הרצאות בנושא הצניעות. טל: 0732-33-8800

• **יהודי יקר!** כל עם ישראל ערבים זה לזה, על כן על כל יהודי לעשות השתדלות לחזק את הקדושה בעם ישראל. בוא והיה שותף אתנו בזיוכי הרבים ע"י הפצת העלון ברבים. ניתן לקבל את העלון חינם בדואר. פרטים ב"קול הצניעות", טל: 0527-120-948

"כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו" (מסכת אבות, ה', י"ח)

אקבאל העלון **היום**: 052-7120948, **אמצע נוסף, אכסית וארמונה**: 02-6222781, 050-4141441, 02-5810763.

עיצוב גרפי: י. זיידן 0777-0111-99

הליכות של טוהר וקדושה לבת ישראל

"בתי" אל תלכי ללקוט בשדה אחר... (רות ב', ח')

עלון זה קיבל את
המלצתם של רבנים
ומורי הוראה מובהקים
וזכה לעידודם ולברכתם

"וַיֵּבֶן ה' אֱלֹקִים אֶת הַצֶּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה" (בראשית ב' כ"ב)

אמר רבי יהושע בשם רבי לוי: ויבן כתיב, התבונן מאין לבראותה, אמר לא אברא אותה מן הראש שלא תהא מייקרת ראשה, ולא מן העין שלא תהא סקרנית, ולא מן האוזן שלא תהא צייתנית, ולא מן הפה שלא תהא דברנית, ולא מן הלב שלא תהא קנתנית, ולא מן היד שלא תהא משמשנית, ולא מן הרגל שלא תהא פרסנית (הלכנית, יצאנית), אלא ממקום שהוא צנוע באדם. ועל כל אבר ואבר שהיה בורא בה היה אומר לה תהא אשה צנועה, אשה צנועה.

(מדרש רבה בראשית פרשה י"ח ב)

יהי רצון שבזכות "עוז וְהָדָר לְבוּשָׁה"

יְקוּיִים בְּנוֹ הַפְּסוֹק "וַתִּשְׁתַּק לְיוֹם אַחֲרוֹן" (משלי ל"א - כ"ה)

אורחות יושר
(למרח הגר"ח קנייבסקי שליט"א)

ומה שתילבש האשה יותר בגדי צניעות, תזכה ביותר לכנים צדיקים ותלמידי חכמים ובעלה וזכה לכל טוב כמו שכתוב בזהר הקדוש ותקים בית לתפארת.

פלא יועץ
(חסד לאלפים סימן ד')

כל אשה המרבה להיזהר בדרכי הצניעות הרי זו משוכחת וכמעט כל עונש האשה בעולם הזה ובעולם הבא וזכייתה לעולם הבא תלוי בצניעות.

כיסוי ראש

מטרת הכיסוי:

אשה נשואה מחויבת מהתורה לכסות את ראשה, כדי להסתיר ולהצניע את תרומתו של השער ליופי האשה, מפני שהיופי הנגרם ממנו מביא לפריצות והפחתה בצניעות הנדרשת מאשה נשואה. לכן ברור הדבר שעל הכיסוי להיות צנוע ומצניע ושלא יהיה מביא יופי במקום היופי המקורי אלא יגרום לצניעות אמיתית.

ועל כן חובה להתרחק מכל כיסויי הראש העשויים באופן המושך את העין ע"י קישוטים או נצנצים למיניהם וכל שכן מהפאות לכל סוגיהן אשר כידוע נותנות יופי, וגורמות לפריצות ומשיכת הלב, שזהו היפך רצון התורה במצות כיסוי הראש, אלא תכסה ראשה אך ורק בכיסוי ראש צנוע ושקט המכסה את היופי ומרחיק ממנו עיני זרים.

גם צריך להשתדל מאד שתהא המטפחת מכסה טוב את שיער הראש גם מקדימה מעל המצח וגם מאחור בסביבות העורף שלא יתגלה ולכן הבגדנות המצויות כיום אינן ראויות לשימוש ויש להעדיף מטפחות קשירה אשר מכסות ומצניעות את כל שיער הראש באופן שלא יתגלה. מעלה מיוחדת יש למטפחת בעלת שתי קצוות שמכסה ומסתירה גם את העורף וחלק מהצוואר ואשרי המקפידות על דבר זה.

שבעה בנים היו לה לקמחית וכולן שמשו בכהונה גדולה, אמרו לה חכמים מה

עשית שזכית לכך? אמרה להם מעולם לא ראו קורות ביתי קלעי שערי (יומא מ"ז).
"כל כבודה בת מלך פנימה ממשיכות זהב לבושה, אשה צנועה ראויה לצאת ממנה כהן גדול הלבוש משבצות זהב". (רש"י שם).

הגמרא מספרת לנו על קמחית האשה היחידה בעולם אשר זכתה שכל שבעת בניה היו כהנים גדולים בבית המקדש וכידוע בזמן שבית המקדש היה קיים רק הכהן הגדול היה נכנס ביום אחד בשנה לקדוש הקודשים. כמה זכתה קמחית לכך? מה היה הסוד שלה? מה היתה מעלתה? האם בזכות חכמתה? עושרה? או בזכות מסירות נפשה לחינוך ילדיה? הגמרא כותבת לנו שהיא זכתה לכך כי מעולם לא ראו קורות ביתה את שערותיה. הגמרא מלמדת אותנו שהיא הקפידה על צניעותה גם בתוך ביתה, ולא רק ברשות הרבים, כיון שכל חייה היו בידיעה שמלוא כל הארץ כבודו, וחיי הצניעות שלה השפיעו חיובו ולמדו את בניה יותר מכל דבר לגדול ביראת שמים וקדושה, וכפי שהגמרא מעידה עליהם כל שבעת בניה זכו להכנס בבית המקדש לקדוש הקדשים, ובזה הגיעה לשלימות בדרגת הקדושה ויראת השמים שלה.

***

"והיו זהיר לקרות בתורה תמיד, אשר תוכל לקיימה, וכאשר תקום מן הספר תחפש כאשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקיימו ותפשפש במעשיך בבוקר ובערב ובזה יהיו כל ימך בתשובה" (אגרת הרמב"ם).

מכאן שראוי לכל יהודי לעשות תשובה כל ימי חייו ולאחר כל לימוד יש לבדוק כמה ניתן לקיימו ממנו, ובמעשה קמחית למדנו את דרך המלך לעלות בקדושה, והיא דרך הצניעות. גם אם לא נכל להגיע לרומ דרגת הקדושה ויראת השמים של קמחית, עלינו לעשות השתדלות לזה.

בושם וריח טוב

הבושם הוא אחד המכשולים הגדולים מכיון שגם אם יעשה האיש כל מאמץ לשמור עצמו לא יוכל שהרי בעל כורחו חייב הוא לנשום ויגיע הריח אליו.

בגמ' במסכת קידושין (פ"א): מסופר על צדיק גדול מאד שאף שכבר היה זקן מופלג, הגיע לידי נסיון בגלל ריח של בושם שבא אליו.

הנביא ישעיה הוכיח את בנות ישראל שריח הבשמים שלהם היה מהדברים שגרמו להכשלתם של בחורי ישראל והביאו את החורבן.

ולכן אסור להשתמש בבשמים למיניהם או סבונים ושמפו הגורמים לריח טוב וכדו' לפני שיוצאים לרחוב.

בשכר נשים צדקניות נגאלו אבותינו

ממצרים (סוטה י"א):

בזכות שלשה דברים נגאלו אבותינו

ממצרים, שלא שינו שמם לשונם

ומלבושם (פסיקתא זוטרת שמות ו')

אין הדורות נגאלים אלא בשכר נשים

צדקניות שבדור (ילקוט שמעוני, רות, תר"ו)

איפור וצביעת עיניים

ידועה וברורה תרומתו של האיפור למראה האשה וכבר אמרו רבותינו במסכת יומא (בדף ט'): שאחד הדברים שהחריבו את בית המקדש היה צביעת העיניים כמו כן בגמ' במסכת כתובות (בדף ע"ב) מבואר שצבע אדום בפנים זהו פריצות ועזות מצח.

ובכלל עצם ההשתדלות לתוספת יופי ברשות הרבים חמורה היא עד מאד כמו שמבואר במסכת עבודה זרה (דף י"ח) על ביתו של רבי חנינא בן תרדיון שהקפיקה לפסוע פסיעות יותר יפות ובעבור זה נענשה בעונש חמור. על כן צריך להתרחק מאד בזמן או במקום שמצויים גברים מכל סוגי האיפור למיניהם, הן בעיניים, והן בפנים ולא להתפעל כלל ממה שעושות או אומרות נשים אחרות.

ועל קצת איפור אם הוא בשיעור כזה שאיננו מורגש יש לוותר עליו לגמרי כיון שממילא אינו מורגש ואם הוא מורגש הוא אסור מפני שהרי הוא מורגש.

תכשיטים

מטרת התכשיטים:

עזרא הסופר תיקן לישראל שיהיו רוכלים מסתובבים בעירות למכור תכשיטין לנשות ישראל, כדי שלא יתגנו על בעליהם. אך כותב הזהר הקדוש (בשיר השירים-פ"ו) שתיזהר האשה שלא תיראה בקישוטיה אלא רק כשהיא לבד עם בעלה.

וכך כותב במדרש תנחומא (פרשת וישלח) "שלא נתן תכשיטים לאשה אלא כדי שתהא מתקשטת בהם בתוך ביתה" ולכן צריך להיזהר מאד שלא לצאת עם תכשיטים בכל מקום שיכולים להיות שם גברים, מפני שדבר זה מביא למשיכת העין והלב וכלשונו של בעל האורחות צדיקים בעוהר הגאון: "האשה המתקשטת לפני האנשים בזה היא מדלקת ליבם ומכנסת הרהורים בלבם ובזה ענשה גדול מאד שהיא נותנת מכשול לפני רבים".

גם תכשיטים קטנים אסורים שהרי פשוט הדבר שזה מיפה אותה שאם לא כן לשם מה לובשים אותם.

חכמה ומוסר

לרבי אברהם ענתבי זצוק"ל

אשה צנועה אינה מתקשטת כי אם דווקא בביתה לפני בעלה, אבל כשיוצאת לרשות הרבים פושטת התכשיטין מעליה ויוצאת (דרך הצניעות פ"ג).

חולצה

מטרת החולצה:

להסתייג לחלוטין את הגוף וצורתו באופן שלא יהיה ניכר כלל שום הבלטות תבנית הגוף.

הגמרא במסכת מנחות צ"ח אומרת שראיית בליטת האיברים מבעד לבגד הרי היא כראיית הגוף עצמו ולכן צריך להקפיד שתהיה החולצה בגיזרה רחבה שאינה נצמדת כלל בשום אזור, וכן שלא תהיה דומה כלל וכלל לצבע העור, וודאי לא שקופה ואפי' במשהו. כמו כן חובה להקפיד על צבע שקט ללא ניגודי צבע או צבעים בהירים המושכים את העין ואת הלב, וביחוד צריך להיזהר מדוגמאות או כפתורים במקומות רגישים אשר גורמים למכשול עצום.

דבר נוסף: חצי שרוול על שרוול ארוך או ג'קט על חולצת טריקו באופן שרואים חלק מהפנימי, אסורים ללא יוצא מן הכלל.

אורך החולצה:

יש לבדוק שהחולצה תכסה גם במצב של התכופפות וכדו' ולא יתגלה חלילה אפי' משהו וכן שהצווארון יכסה היטב ולא ימשך לצדדים. השרוולים צריכים להיות ארוכים כדי שיכסו את כל הזרוע עד כף היד כמו"כ יש להקפיד שהשרוול יהיה רחב אך פתח השרוול יהיה צמוד מפני שבהרמת היד מתגלה הטעון כיסוי.

הידור נחוץ:

המקפידות ללבוש מלבוש עליון על הבגדים בכל יציאה לרחוב, כדי להבטיח כיסוי מושלם לכל תבנית הגוף שכן רב לאין קץ ואשרי חלקן בזה ובבא.

נעליים

צריך להיזהר שהנעליים לא יעשו רעש בזמן ההליכה, כיון שדבר זה גורם להכשלה ולפעמים שומעים זאת אפי' למרחקים, ונגרמת תקלה וחוסר צניעות. וכך מפרש הרד"ק בנביא ישעיה על הפסוק "וברגליהן תעכסנה" שהיו גורמת לרעש בהילוכן, וזה מהדברים שהנביא הוכיח את בנות ישראל, ולשיטת המהרי"ק התוכחה היתה על שהיו הולכות מנעליהן מצוירין, ועל כן צריך להתרחק מכל מיני נעליים הגורמות לפריצות הן מצד הרעש והן מצד הצורה או הצבע שלהן. הטוב ביותר הן נעליים שחורות ופשוטות ללא עקב וללא צורות שונות ומשונות "ולמזהיר ולנזהר שלומים יתן כמי נהר".

חצאית

מטרת החצאית:

להסתייג לחלוטין את כל הרגל וצורתה, ותנועות ההילוך שלא יראו כלל אפי' לא במעומעם, ולכן צריך להקפיד שתהיה בגיזרה רחבה באופן שכאשר היא עולה לאוטובוס וכד' לא יראו את צורת הרגל, כמו כן צריכה להיות עשויה מבד שאינו נצמד כלל בכל המצבים.

אורך החצאית:

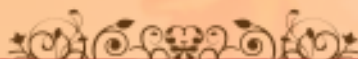
מימות עולם הלכו נשות ישראל בבגדים ארוכים עד לארץ וזו דרך הצניעות מפני שכיסוי הגרב אינו נחשב לכיסוי צנוע

גמ' מסכת שבת צח:

תנא דבי ר' ישמעאל למה משכן דומה, לאשה שמהלכת בשוק ושפוליה מהלכין אחריה. רש"י - "ושפוליה": שולי בגדיה נגררין בארץ.

שהרי הוא צמוד ומראה את צורת הגוף ועל כן חובה שהחצאית תכסה את כל השוק לפחות עד הקרסול כמו כן על החצאית להיות בגזרה ובצבעים שקטים ללא שסע, קישוטים, תיפורים או דוגמאות המושכים את העין. וכך העיד האדמו"ר הקדוש בעל השומר אמונים צוק"ל שבזמנו לא היה ניכר איזו אשה לובשת גרביים כי הבגדים היו ארוכים עד המנעלים (תקנות והדרכות) הידור נחוץ:

המקפידות ללבוש חצאית נוספת תחת החצאית, כדי להבטיח שהעליונה לא תצמד בשום מצב, שכן רב לאין קץ ואשרי חלקן בזה ובבא.

אגרת התשובה לרבינו יונה - נ"ח

וצריכה האשה שתהא צנועה ונזהרת שלא יסתכלו בה בני אדם חוץ מבעלה, שהמסתכלין בפניה או בידיה יורדין לגיהנם, והיא ענושה בעונש כל אחד ואחד מהם מפני שהחטיאה אותם ונכשלו בה.

גרביים

מטרת הגרביים:

למרות שעיקר כיסוי הרגל צריך להיות ע"י החצאית, חובה ללבוש גרביים כיון שהנעליים אינם מכסות את כל כף הרגל, וגם במקרה שחלילה תתרומם החצאית לא יהיה גילויי בשר.

ולכן צריך להקפיד שהגרביים תהיינה עבות ואטומות לגמרי וגם בנון שאינו דומה כלל לצבע עור. כמו כן חשוב מאד לחנך את הילדות מקטנותן לגרוב גרביונים, ולא להספק בגרבים קצרות ודבר זה שומר מאד על צניעותן וקל וחומר על הגדולות.

גמ' מסכת מגילה י:

אמר ר' שמואל בר נחמני כל כלה שהיא צנועה בבית חמיה זוכה ויוצאין ממנה בנים הגונים ותלמידי חכמים הראויים להיות מלכים או נביאים (מאירי שם)

רבינו בחיי (פרשת אמור)

כשרואים אדם צדיק ובעל ענוה ואיש מידות הנה זה הוכחה על אמו שהיתה צנועה. ועל כן זכתה לכן שכזה כי הענף הטוב יעיד על מעלת השורש.

מקומות עבודה

בדורות הקודמים נשים כמעט ולא יצאו מביתן, וכמו שכותב הרמב"ם (בהלכות אישות פרק י"ג) שיש לאשה להמנע מלצאת הרבה אלא רק פעם או פעמיים בחודש כפי הצורך. בימינו נפרצו הגדרות שנשים יוצאות לעבוד ועל כן אשה שמשום מה עובדת בחוץ צריכה זהירות גדולה מאוד מכל מיני מקומות עבודה שלא שומרים כראוי על גדרי הצניעות, ועל כן צריך להקפיד ולהיזהר שלא לעבוד במקומות שאין בהם הפרדה מוחלטת בין גברים לנשים, הן בזמן העבודה והן מחוץ לשעות העבודה, שלא יהיה שום קשר בין העובדים לעובדות, וכל שכן שאסור לדבר איתם דברים בטלים, כגון בנושא משפחה, פרנסה, דת, פוליטיקה, מזג אוויר וכדו' ולרוב הראשונים זה בכלל "אביזרייהו דגילוי עריות".

ודאי וודאי שצריך לברוח כמו מאש מלהיות מזכירה אישית למנהל, ויש לשקול הרבה פעמים כל הצעת עבודה לפני שניגשים אליה, וכבר אמרו רבותינו במסכת פסחים (דף נ): שהמצפה לשכר אשתו במלאכה שיש בה חוסר צניעות אינו רואה סימן ברכה לעולם.

מהר"ל מפראג

בזכות שמירת הצניעות זוכים למלכות שהיא המדרגה העליונה, כי לפי מדרגת הצניעות שהיא צנועה ונסתרת זוכה למדרגה העליונה שגם היא נסתרת מן הכל, (חיידושי אגדות בבא בתרא)

ביקור אצל רופא

(וכן צלם, מוציל וכדו')

טעות גדולה נפוצה אצל רבים בחושבם שאין הגבלה ללכת לרופא גבר, אך האמת היא שלדעת רוב ככל הפוסקים אין היתר ללכת לרופא אלא רק במקרה של פיקוח נפש.

וגם למקילים יותר אסור ללכת לרופא אלא אם כן אין אפשרות להשיג רופאה, וגם בתנאי שאלו כאבים וחולי שאי אפשר להתגבר עליהם. וכבר העיד הגאון רבי יהושע נויברט שליט"א בשם מרן הגרש"ז אויערבאך זצוק"ל כי בימיו לא ראה ולא שמע מעולם על אשה שתלך לרופא גבר ואף אחד לא העלה על דעתו דבר שכזה.

בענין טיפולים ובדיקות שגרתיות אין שום היתר בעולם ללכת לרופא או טכנאי גבר גם כשהטיפול מעל הבגדים או עם כפפות או אפי' בראיה בלבד הדבר אסור באיסור גמור. כמו כן גם למקילים שמותרים בתנאים הנ"ל זה רק ברופאים יראי שמים, אך רופאים חילונים או גויים כולם מודים שרק בפיקוח נפש מותר.

וכן צריך להיזהר ולהישמר מאד מכל מיני צלמים או מצילים למיניהם שלא יבואו לידי הרהור ומכשול ולא שייך לסמוך בהם על "טרוד בעבודתו" שאין דין זה שייך כלל אליהם וחובה להצטנע מפניהם כמו מפני כל גבר שבעולם.

בשעה שהאשה

צנועה בירכתי הבית

אז זוכה לבנים

צדיקים כשתילי

זיתים

(תנחומא - וישלח)

סלא יועץ

וצריכה האשה ליזהר בזירות יתירה שלא להכשיל את אחרים ולכן תזהר שלא תצא מקושטת בפני אנשים ותהיה כל כבודה בת מלך פנימה (ערך מחשבה) בת ישראל שהיא יראת ה', לא תתראה בפני הבחורים ובפרט כשהיא מקושטת, לבל ייכשלו בה בהרהורי עבירה (ערך בת)

חפץ חיים - גדר עולם פ"ד.

ואל יטעה אותה היצר שתיצל מן הדין מפני שהיתה צריכה להתקשט עצמה לעיני בעלה שלא תתגנה עליו, כי באמת זוהי טעות, דזה שייך רק בביתה לבד, ולא בשוק!

שבת מוסר פ"ז אות ו'

אשה צנועה אשר יראת ה' בלבבה, ראוי שתתקשט עצמה בביתה אך אם היא יוצאת בחוץ מקושטת היא חוטאה ומחטיאה אחרים ואותה אשה גורמת מכשול עוון ותקלה.

כף החיים סי' תקס"א אות כ'

"כל כבודה בת מלך פנימה ממשכצות זהב לבושה" הכבוד של בת מלך זה להיות פנימה בתוך ביתה, ושם תלכש משכצות זהב ולבושים מכובדים.

אשתך

כגפן פוריה

בירכתי ביתך בניך

כשתילי זיתים

סביב לשולחןך

(תהילים קכ"ח, ג')

מדרש תנחומא - פרשת וישלח

אמר רבי פנחס הכהן בר חמא. בזמן שהאשה צנועה כשם שהמזבח מכפר כך היא מכפרת על ביתה.

חפץ חיים - גדר עולם פ"ז

כשהאשה הולכת בדרכי הצניעות אז היא זוכה להוליד בנים צדיקים בנים תלמידי חכמים המאירים לעולם בתורתם ובצדקתם... ועל ידי זה ייטב לה בעולם הזה וגם באחריתת תזכה לישב בעולם העליון בהיכל ה' ברוב עוז והדר... על כן צריכה האשה להרגיל עצמה במידת הצניעות וייטב לה על ידי זה בזה ובבא.

מרכז ארצי למודרת חומות לבגדים

לזיכוי הרבים ניתן לקבל ללא תשלום עלונים לחיזוק הקדושה והצניעות ב"קול הצניעות" 052-7120948 לתרומות עבור הרחבת והגברת חומות הקדושה והצניעות 02-5810763